

Inleiding

De geschiedenis van deze familie is in diverse publicaties al eens de revue gepasseerd.¹ Helaas zijn daarbij vaak te snel conclusies getrokken die niet goed onderbouwd waren. De familie levert vanaf de aanvangsperiode van de Tachtigjarige Oorlog met regelmaat officieren voor de krijgsmacht. Een deel kiest voor de koningsgetrouwe Nederlanden en een deel voor de Republiek. De familie komt niet los van dit militaire karakter ondanks pogingen om tot een meer burgerlijk bestaan te komen.

Ter wille van de omvang is in dit artikel gekozen om voornamelijk in te gaan op de familietak die zich in het koningsgetrouwe zuiden van de Nederlanden gevestigd heeft. Aan het eind van het artikel wordt nog een poging gedaan om de laatmiddeleeuwse herkomst van de familie te duiden en hoe het nu eigenlijk zit met die complexe familienaam. We beginnen met de in Kruchten geboren Adam van Stockum, bekend als kapitein en luitenant-kolonel in het regiment Hierges.

Adam I van Stockum, hopman

Dat deze tak uit Kruchten kwam, staat vermeld in een akte van het Hof van Gelre waarin voogd en schepenen van Kruchten bevestigen dat 'hoofftman' Adam (I) van Stockum een zoon is van de 'Catholischen ehelichen frommen elteren' Johan van Stockum en Catharina von Kesternich en dat hij 'binnen den kerspel Cruchten ehelich geboren, cristlich gedoopt und erbarlich erzogen ist'. Was getekend te Kruchten op 9 mei 1577.²

Diverse processtukken geven verdere details over dit gezin. Uit de stukken van een proces rond 1585 blijkt dat de broers en zus Van Stockum op 10 februari 1568 een boedelscheiding hebben opgesteld. Ook wordt vermeld dat hun moeder Catharina in het jaar 1572 was overleden. Van de broers en zus wordt alleen de zus van Adam I met naam genoemd: Maria van Stockum, zij is getrouwd met Adam Hoeveler.³ In stukken over een proces in 1602 zijn vermeld Johan van Stockum, zoon van Adam I, de bovenvermelde Maria van Stockum en Elisabeth van Holthuysen, weduwe van Johan van Stockum, een halfbroer van Adam I.⁴ Johan van Stockum had dus minimaal drie kinderen: Maria, Adam en Johan. Wat verder opvalt is dat al deze Van Stockums niet de naam 'Van Hasselholt genant Stockum' voeren.

Adam I heeft een militaire carrière opgebouwd als 'overste lieutenant' (luitenant-kolonel) en 'hopman' (kapitein van een

Afb. 1. Pieter Maes, Gravure van een zestiende-eeuwse kapitein, 1587 (RP-P-OB-52.942).

vendel soldaten) in het regiment Hierges. Het in 1567 opgerichte Waalse regiment was in Spaanse dienst en stond onder bevel van Gilles van Berlaymont, vrij- en bannerheer van Hierges.⁵ Adam werd voor het eerst in zijn militaire rol genoemd toen de stadhouder van Gelre, Karel van Brimeu, in november 1567 aan het Hof van Gelre te Arnhem schreef dat hij 'hopman Stockhem' heeft bevolen om met zijn vendel naar Arnhem te trekken. Het is hier nog niet duidelijk dat het om Adam gaat, maar in een brief van 1571 wordt hij met voornaam vermeld: 'hopman Adam van Stockum'.⁶ In een brief uit augustus 1576 wordt hij aangeschreven als overste-luitenant in het regiment Hierges.⁷ Hij was vaker actief met het 'opbeuren' oftewel innen van belastinggelden (contributie) in diverse plaatsen.⁸ En hij correspondeerde met het Hof van Gelre over diverse militaire aan-

1 J. Habets, 'Het adellijk geslacht van Haselholtz', *De Maasgouw* 5 (1883) 854-855; J. Verzijl, 'Het adellijk geslacht van Hasselholt genaamd Stockhem', *De Maasgouw* 47 (1927) 40-41; C.J.W.A. Klerken e.a., *Het gezicht van de Boekend: een gemeenschap met geschiedenis* (Blerick 2009) 109-115. Op de site stamboomnederland.nl van het CBG wordt een stamboom Hasselholt gen. Stockheim gepubliceerd, waarin een aantal onjuistheden is te herkennen.

2 Gelders Archief (GldA), Hof van Gelre en Zutphen (toegangsnummer 0124, hierna: Hof GenZ), inv.nr. 828: briefnr. 8249 (4 mei 1580).

3 GldA, Huis Hoekelum (toegangsnummer 0404, hierna: Huis Hoekelum), inv.nr. 197, Stukken betreffende Adam van Stockum, 1576-1635.

4 Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL), Hof van Gelre te

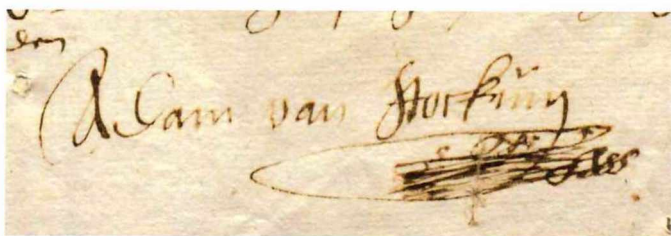
Roermond (toegangsnummer 01.004, hierna: Hof te Roermond), inv.nr. 292, Johan van Stockum c.s. tegen Adam Hoeveler, successie, 1602. Hiermee kunnen we definitief het narratief dat Adam een zoon zou zijn van Johan en Elisabeth van Holthuysen als onjuist bestempelen.

5 Gilles van Berlaymont, heer van Hierges, was in de periode 1572-1578 stadhouder van Gelre en Zutphen.

6 GldA, Hof GenZ, inv.nr. 643, briefnr. 504 (2 nov. 1567) en inv.nr. 823, briefnr. 6632 (26 april 1571).

7 Idem, inv.nr. 827, briefnr. 7913 (25 aug. 1576).

8 GldA, Huis Hoekelum, inv.nr. 197, Stukken betreffende Adam van Stockum, 1576-1635. Als door de koning aangesteld hopman is hij verantwoordelijk voor de inning van de belasting 'beij etzlichen kir-

Afb. 2. Handtekening van Adam van Stockum (1574).

gelegenheden. In 1577 zocht de stad Roermond onder de oorlogshandelingen en plunderingen van het (koningsgezinde) regiment Polweiller. De Staten-Generaal schrijven op 20 augustus 1577 een verzoek aan Adam om zich naar Roermond te begeven om het commando op zich te nemen van een aantal vendels soldaten om Polweiller uit de stad te verdrijven.⁹ In 1577 bevond Adam zich inderdaad in de omgeving van Venray. Eind 1577 vond een beleg van Roermond plaatst dat uiteindelijk mislukte. Het lijkt erop dat Adam zijn hopmanschap tegen 1579 aan de wilgen heeft gehangen. Of het sneuvelen van Gilles van Berlaymont in 1579 tijdens het beleg van Maastricht hierbij een rol heeft gespeeld weten we niet. (Ook Gilles sloot zich in 1576 aan bij de opstandige Staten-Generaal.)

Uit een aantal documenten kunnen we ons een beeld vormen over het leven van deze Adam I. Hij is tweemaal getrouwd geweest. Zijn eerste vrouw was waarschijnlijk een Römer en hij had met haar minstens vier kinderen.¹⁰ Dit blijkt uit een inschrijving in 1596 in de schepenprotocollen van Nijmegen.¹¹ Lambert van Tellicht trad hierin op als gevolmachtigde voor zijn vrouw Anna van Stockum en haar broers Johan, Adam en Adolf. Van hem wordt beweerd dat hij zijn vrouw in 1583 geschaakt zou hebben.¹² Een aanwijzing hiervoor wordt gevonden in het 'Ridderboek' op de naamlijst van 1578. Op deze lijst werd Lambert bijgeschreven omdat hij in maart 1583 op een landdag te Arnhem werd toegelaten tot de ridderschap van het Kwartier van Nijmegen. In de marge staat geschreven 'mit die vrou gaen lopen', wat wellicht op de schaking van de dochter van Adam van Stockum duidt.¹³ Lambert verklaarde dat in een boedelscheiding van 1576 tussen de voor- en nakinderen van Adam van Stockum was geregeld dat de voorkinderen de rechten kregen op de helft van de goederen gelegen in het Rijk en Schependom van Nijmegen. Tot zijn dood had vader Adam

van Stockum de gebruiksrechten, maar hij mocht de goederen niet verkopen of bezwaren.

De datering van de (vermeende) boedelscheiding in 1576 is wat problematisch. Het is onwaarschijnlijk dat de voor- en nakinderen die overeenkomst opgesteld hebben. Het lijkt hier eerder te gaan om een huwelijksverdrag. Er is een verklaring bewaard gebleven van 24 augustus 1592 waarin een voormalig pastoor van de Sint-Stevenskerk te Nijmegen op verzoek van Elisabeth van Warninckhof verklaarde dat hij eind 1579, begin 1580 in het klooster Mariënburch het huwelijk heeft voltrokken tussen haar en Adam van Stockum.¹⁴ Het huwelijk kon niet in de kerk plaatsvinden omdat die geconfisqueerd was door de hervormden na de eerste 'alteratie'.¹⁵ Uit resoluties van de magistraat van de stad Zutphen komt naar voren dat Van Stockum al in januari 1576 contacten onderhield met de familie Warninckhof en dat op 13 april 1579 Adam van Stockum en zijn huisvrouw Elsken van Warninckhof een volmacht afgaven aan Jurrien van Warninckhof voor de verkoop van een huis te Zutphen.¹⁶ Uit dit tweede huwelijk zijn minstens drie kinderen voortgekomen: Frans, Hartger en Adam van Stockum.¹⁷ Adam had dus twee zonen met de naam Adam. Misschien dat zijn huwelijksperikelen nog wat complexer waren, want in een brief van het Hof van Gelre werd hij in 1580 ook nog eens expliciet van bigamie beschuldigd. Hij zou jaren terug voor schepenen en pastoor een vrouw hebben gehuwd in Arnhem en vervolgens nog een andere vrouw.¹⁸

Die beschuldiging vond plaats in het kader van zijn benoeming in 1580 tot waldgraaf van het Nederrijkswald bij Nijmegen.¹⁹

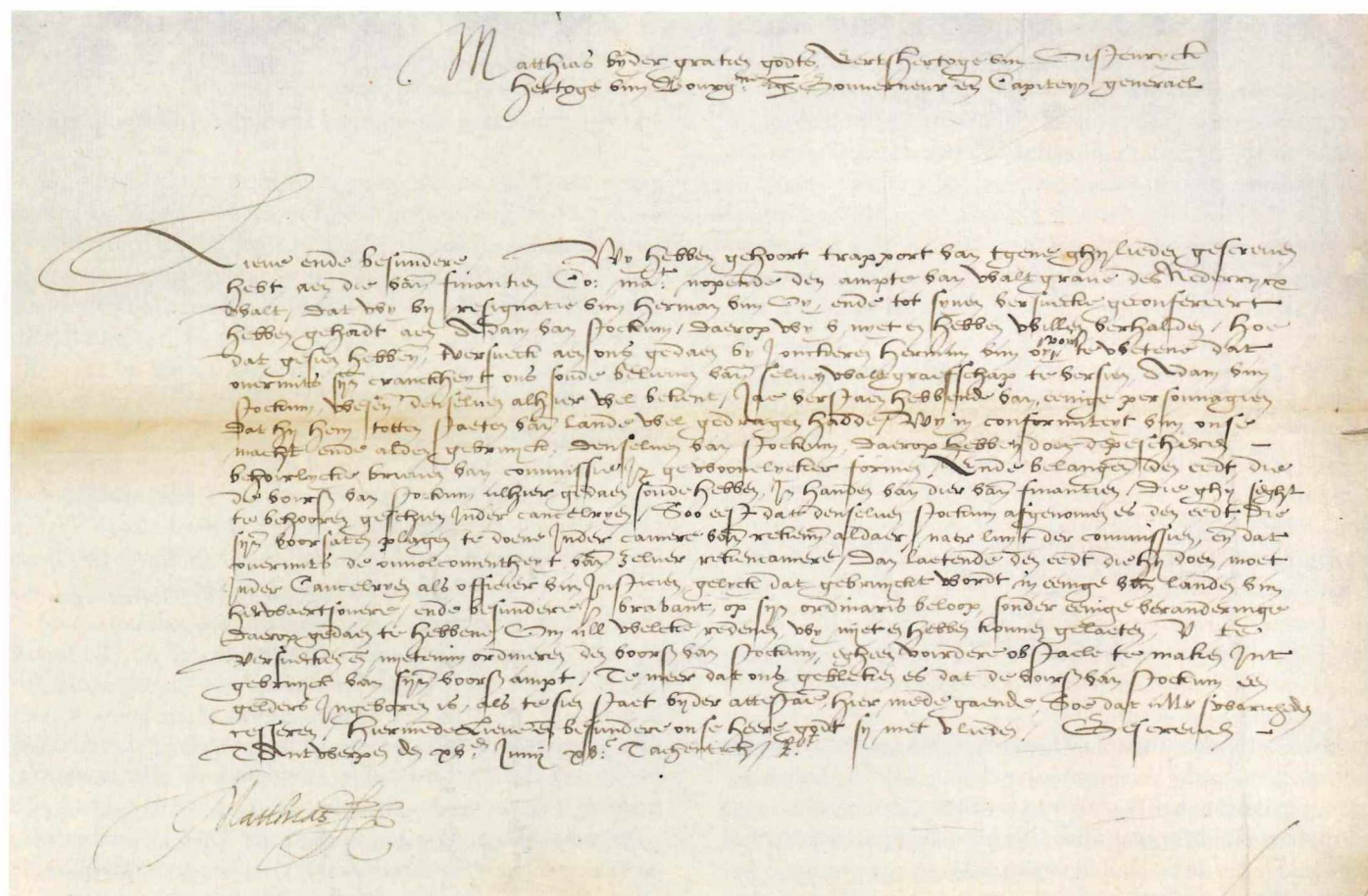
Waldgraaf Adam

Kort na het beëindigen van zijn militaire carrière was Adam I aan het lobbyen geslagen voor een andere aantrekkelijke functie bij de overheid. Eind 1579 bevond hij zich in Antwerpen. Adam was daar met een brief van aanbeveling van de toenmalige waldgraaf Herman van Oy (Oye). Deze had op 11 december 1579 zijn functie beëindigd en overgedragen aan Adam. De waldgraaf was binnen zijn gebied verantwoordelijk voor het beheer van het daar aanwezige woud, de verkoop van percelen hout en hij oefende als voorzitter van het wald-

spelen zwischen Maass und Wael gelegen. We komen hem overigens ook westelijk van de Maas tegen als ontvanger van contributiegelden in 1577 in dorpsrekeningen van Venray.

- 9 Nationaal Archief (NA), Inventaris van het archief van de Staten-Generaal (toegangsnr. 1.01.02, hierna: Staten-Generaal), inv.nr. 3097, fol. 202v. Berichtgeving op 20 aug. 1577 van het geweld door Polweiller. Brief aan Adam van Stockum in: G. van Hasselt, *Stukken voor de vaderlandsche historie* 3 (Arnhem 1793) 167.
- 10 M.G. Wildeman, 'Eenige brieven van Steven Jan van den Velde dict Honselaer, gericht tot Derck Reynder van Bassenn, in de jaren 1730 en 1731', *De Wapenheraut* 20 (1916) 182. In een brief uit 1731 wordt melding gemaakt van een grafplaat in de kerk van Echteld met 16 kwartieren, waaronder dat van Romer, van jonker Van Tellicht, wiens moeder een 'Hasselholt genaemt Stockheim' was.
- 11 Regionaal Archief Nijmegen (RAN), (3) Stadsgerichten Nijmegen 1410-1811, inv.nr. 1866, fol. 74. Betreft nalatenschap, met verwijzing naar een boedelscheiding uit 1576 (7 maart 1596).
- 12 W.J. baron d'Ablaing van Giessenburg, *De ridderschap van het Kwartier van Nijmegen* (Den Haag 1899) Stamdelen 44. De baron stelt dat Lambert van Tellicht zijn vrouw, Anna van Hasselholt, heeft geschaakt in 1583.
- 13 GldA, Hof GenZ, inv.nr. 1592, 'Ridderboek', ca. 1544-1688, fol. 155v; In het WNT, lemma 'Lopen', staat: ... komt *lopen met enen* voor in de bet. *wegloopen, gaan lopen met iemand, bepaaldelijk met een minnaar*. Friga ..., die dochter van Europa, die met Jupiter was gelopen, *Sp.* I 1, 23, 15, Vlaanderen, 1301-1325.

- 14 GldA, Huis Hoekelum, inv.nr. 765. Verklaring van kannunik Johan van Hollant aan de deken van de Sint-Stephenskerk te Nijmegen betreffende de trouwplechtigheid tussen Adam van Stockum en Elisabeth van Warninckhoff, 1592.
- 15 Op 2 jan. 1579 grepen de hervormden de macht in Nijmegen en op 5 maart 1579 werd de Unie van Utrecht door hen ondertekend (eerste alteratie). Op 6 maart 1585 viel de stad, na het openen van de poorten voor het leger van de koningsgezinde stadhouder Claudius van Berlaymont, weer in handen van de koningsgezinden en dus van de katholieken.
- 16 Erfgoed Centrum Zutphen (ECZ), Inventaris van het oud-archief van de stad Zutphen (1206-1815) (toegangsnr. 0001), inv.nr. 1, Registers van resoluties van de magistraat, 1573-1584, scan 102; ECZ, Oud-rechterlijk archief Zutphen (toegangsnr. 0010), inv.nr. 497, 'Kentenissen'; protocol van vrijwillige akten, 1580-1583, scan 34-35.
- 17 GldA, Huis Hoekelum, inv.nr. 199, akte van boedelscheiding tussen Elisabeth Warninckhoff, weduwe, en de voor- en nakinderen van Adam van Stockum, 1616.
- 18 GldA, Hof GenZ, inv.nr. 828, briefnr. 8288 (20 juni 1580).
- 19 De waldgraven waren tegelijk rentmeesters en officieren in het Nederrijkswald, dat oorspronkelijk tot het koninklijk domein had behoord. Voor meer achtergrond over het ambt van waldgraaf zie: Sebastiaan Roes, *Het waldgraafschap van het (Neder)Rijkswald, met name onder de hertogen van Gelre (1405-1543)* (Nijmegen 1994).

Afb. 3. Brief van de landvoogd Matthias van Oostenrijk aan het Hof van Gelre betreffende de benoeming van Adam van Stockum als waldgraaf, 1580.

gericht de lage rechtspraak uit. Misdaden die aan lijf en goed konden worden bestraft vielen buiten zijn competentie. Van de door de waldgraaf opgelegde boetes kwam de helft hem toe. Daarnaast ontving Adam volgens commissie een jaarlijkse beloning van 120 gulden Brabants. Van dat geld diende hij zelf nog twee paarden en een knecht te bekostigen. Uit de rekening blijkt dat Adam bij de uitoefening van zijn ambt ondersteund werd door twee waldvorsters te paard en drie te voet. De waldvorster, een soort boswachter, ondersteunde de waldgraaf bij het beheer van en toezicht op het woud.²⁰ Adam kon echter niet zomaar in die functie stappen zonder de benodigde papieren, het afleggen van de eed en het stellen van borg. Zijn commissiebrief kreeg hij te Antwerpen op 22 januari 1580 en op 25 februari legde hij daar voor de Rekenkamer de eed af en niet zoals gebruikelijk voor het Hof van Gelre te Arnhem. Door de opstandige Nederlandse gewesten was te Antwerpen een Rekenkamer opgericht, terwijl die te Arnhem niet werd erkend omdat zich daar nog elementen zouden bevinden die de opstand niet zouden steunen.²¹ De Rekenkamer te Antwerpen schreef aan het Hof te Arnhem dat de benoeming te Antwerpen had plaatsgevonden vanwege 'de tegenwoordighe gestaltenisse der cameren van den Reeckeninghe in Gelre' te Arnhem.²²

Het Hof van Gelre protesteerde omdat het niet gekend was in de benoeming en niet in de gelegenheid was gesteld om hierover te adviseren. Het Hof schreef begin april 1580 een brief aan Adam waarin wordt gesteld dat het gebruikelijk is dat Hof en Rekenkamer adviseren over een nieuwe waldgraaf en dat borgstelling en het doen van de eed voor het Hof dient plaats te vinden. Ook stelden ze dat Adam geen geboren 'Geldersman' is. Ze bevalen Adam om de functie voorlopig niet aan te nemen. Een soortgelijke brief ging naar de Rekenkamer te Antwerpen. Ze verzochten de benoeming terug te draaien en het Hof te handhaven in haar rechten. In een volgende brief aan de Antwerpse Rekenkamer verzocht het Hof om de zoon van wijlen Otto van Appelteren, heer van Persingen, aan te stellen als waldgraaf. Er zouden al afspraken zijn gemaakt tussen de Arnhemse Rekenkamer en Otto's weduwe. Ondertussen stuurde Adam een verklaring op van de schepenen van Kruchten waaruit bleek dat hij wel degelijk een 'Geldersman' is. Ook stuurde hij afschriften van zijn commissiebrief, zijn borgstelling en zijn afgelegde eed naar het Hof. Daarnaast verwierf hij ook steun van de van de landvoogd Matthias van Oostenrijk. Deze maakte het Hof duidelijk dat ze Adam als nieuwe waldgraaf te accepteren hadden.²³ Het Hof legde zich hier niet bij neer. Enkele dagen na de ontvangst van het bericht van Matthias schreven ze wederom

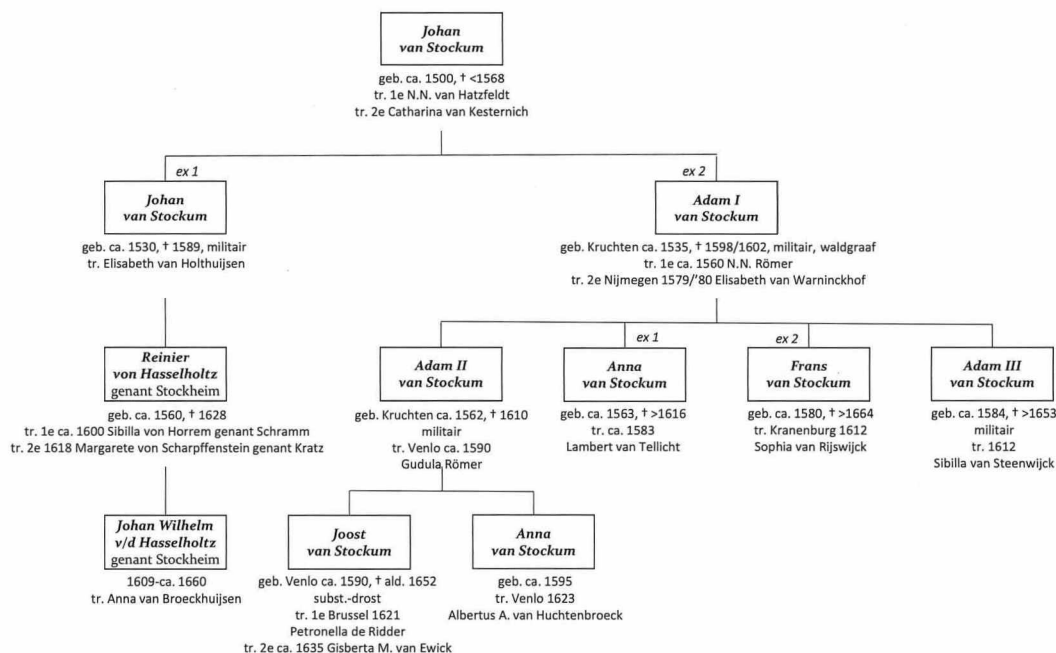
²⁰ In het WNT, lemma 'Waldvorster', staat: '(Geld.) ben. voor den pers. belast met het toezicht over de bosschen van een zeker gebied; vgl. hd. waldförster. Zie ook woudvorster'.

²¹ Erik Aerts, 'De Rekenkamers van de Zuidelijke Nederlanden: (in)efficiënte instellingen?', *Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis* 98 (2020), 1015-1048; Brabant had rond 1580 wel drie rekenkamers waarvan één koningsgezinde en twee opstandige. Aerts schrijft dat de rekenkamer te Arnhem door de opstandelingen op non-actief is gesteld. Maar de Arnhemse rekenkamer functioneert gewoon verder als koningsgezind. In 1580 vindt er door de opstandelingen een zuivering plaats waarbij de koningsgezinden uiteindelijk vertrekken en

deels nieuwe posities vinden in het nieuwe te Roermond opgerichte Hof en Rekenkamer van Gelre.

²² GldA, Hof GenZ, inv.nr. 828, briefnr. 8249 (4 mei 1580), waarin kopie van zijn commissiebrief. In 1577 had Matthias van Oostenrijk zich te Antwerpen gevestigd. Hij was door de Staten-Generaal van de opstandige Nederlanden gevraagd als landvoogd voor de Nederlanden. Men wilde af van landvoogd Don Juan die gemaakte afspraken met de opstandige gewesten had geschonden. Filips II echter steunde die keuze niet en benoemde, na het overlijden van Don Juan in 1578, Alexander Farnese als opvolgend landvoogd.

²³ Idem, inv.nr. 667, briefnr. 8583 (15 juni 1580).

Geneagram 1. Overzicht van de eerste vier generaties stambouwers.

een brief aan Adam waarin ze hem ongeschikt achtten voor het ambt en hem daarbij van bigamie beschuldigden. Het kwam niet meer goed tussen het Hof en Van Stockum. In november 1580 maakte het Hof hem erop attent dat hij zich nog steeds niet had verweerd tegen de beschuldigingen en dat ze niet overtuigd waren van zijn commissie.²⁴ Adam bleef er onverschillig onder, hij oefende gewoon zijn ambt uit en diende in 1581 zijn eerste rekening in bij de Rekenkamer te Arnhem.²⁵ Dit was ook meteen zijn laatste. De rekening werd op 26 juli 1582 'afgehoord'.²⁶

Het resultaat van zijn eerste rekening was dat hij een bedrag van 285 pond, 7 schilling en 2 penning schuldig bleef aan de Staats-Gelderse schatkist. Dit bedrag heeft hij uiteindelijk nooit afgedragen. Hij liet zijn oren steeds meer hangen naar het Spaansgezinde Hof en de Rekenkamer van Gelre, dat in de loop van 1580 en 1581, op instructies van Philips II, werden overgeplaatst van Arnhem naar Roermond. Zo heeft hij begin 1584 namens het Hof te Roermond ('inden naem und uiijt befeell van die heeren die tho Ruyrmondt resydieren') een woud te Kranenburg doen rooien en verkocht. Het Hof te Arnhem vaardigde vervolgens een verbod uit op het kopen van dat hakhout.²⁷ In de rekening van de landrentmeester-generaal van 1584 wordt Adam voormalig waldgraaf genoemd. Hij was gevlucht en nu woonachtig in gebied dat onder controle van de vijand stond.²⁸ Deze aantekening blijft terugkomen in alle rekeningen tot 1598. In dat jaar werd Lambert van Tellicht, schoonzoon en borg voor Adam, voor het Hof van Gelre gedaagd. Het Hof veroordeelde Van Tellicht op 11 december 1598 tot het betalen van de schuld. Wel wist Van Tellicht te regelen dat hij nog drie maanden uitstel kreeg om met

zijn schoonvader deze zaak te kunnen regelen.²⁹ Uiteindelijk leidde ook dit niet tot betaling van de schuld. De laatste vermelding zien we in de rekening van 1602.³⁰ Adam hield zich na zijn vlucht op in Venlo en omgeving. Op 6 november 1589 en 22 december 1590 verscheen hij voor het gerecht van Venlo in een financiële kwestie, de eerste keer betiteld als voormalig hopman en de tweede keer als voormalig overste-luitenant van de bannerheer van Hierges.³¹ Uit een gerechtelijk register van Beuningen uit 1598 blijkt dat Adam op dat moment in Luttelbracht in het land van Gulik woonde.³² Adam zal rond 1600 zijn overleden. Uit een in 1616 opgestelde boedelscheiding tussen de voor- en nakinderen en Adams tweede vrouw blijkt dat Van Tellicht nog steeds niet tot betaling is gedwongen. In de boedelscheiding wordt rekening gehouden dat dit nog zou kunnen gebeuren. Uit het document blijkt ook dat Adam een drietal grotere bezittingen bij Nijmegen had verworven: een tiendrecht te Beuningen, een hof te Beuningen en een huis met landerijen te Neerbosch.³³

De Opstand in de Nederlanden

De Tachtigjarige Oorlog heeft ook als een waterscheiding gefungeerd in de carrières van de zonen van Adam. Zijn voorzoon Adam II bouwde zijn leven op in het Spaanse Overkwartier, terwijl de drie nazonen Frans, Hartger en Adam III hun thuis hadden in het Staatse Gelre.³⁴ Allemaal traden ze met een militaire loopbaan in het spoor van hun vader, de nazonen respectievelijk als ritmeester, majoor en luitenant.

²⁴ Idem, inv.nr. 828, briefnr. 8429 (19 nov. 1580).

²⁵ GldA, Gelderse Rekenkamer (toegangsnr. 0012), inv.nr. 2976, 1e rekening van Adam van Stockum, van 22 jan. 1580 tot 21 jan. 1581. Zijn commissie van 1580 is er in afgeschreven.

²⁶ In het WNT, lemma 'Afhoren', staat: 'Van eene rekening en verantwoording. Ze ten einde toe aanhooren; ze geheel hooren voorlezen, met het doel om ze te onderzoeken en te sluiten, en daardoor hem, die ze doet of aflegt, van zijne verantwoordelijkheid te ontslaan'.

²⁷ GldA, Hof GenZ, inv.nr. 832, briefnrs. 9303 (8 febr. 1584) en 9306 (10 febr. 1584).

²⁸ GldA, Gelderse Rekenkamer, inv.nr. 1788. 4e rekening van Carel van Gelder over 1584, fol. 3.

²⁹ Idem, inv.nr. 1802. 18e rekening van Carel van Gelder over 1598, fol. 3v.

³⁰ Idem, inv.nr. 1819. 2e rekening van Maria van Buckhorst over 1602, fol. 56.

³¹ Gemeentearchief Venlo (hierna: GA Venlo), (150) Stadsgericht Venlo 1351-1796, inv.nr. 2668, overdrachtsregister 1587-1591.

³² GldA, Oud Rechterlijk Archief Rijk van Nijmegen (toegangsnr. 0190, hierna ORA Rijk van Nijmegen), inv.nr. 29, dagelijks signaat 1596-1600, fol. 139v-140.

³³ GldA, Huis Hoekelum, inv.nr. 199, akte van boedelscheiding tussen Elisabeth Warninckhoff, weduwe en de voor- en nakinderen van Adam van Stockum, 3 mei 1616.

³⁴ Het hertogdom Gelre bestond vanouds uit de vier kwartieren Nijmegen, Arnhem, Zutphen en Roermond. Het laatste ook bekend als Opper-Gelre of Overkwartier. Het tegenwoordige Noord- en Midden-Limburg en de Duitse grensstreek maakten deel uit van het Overkwartier. Na de Vrede van Münster in 1648 vond de definitieve scheiding plaats tussen het Overkwartier en de andere drie Gelderse kwartieren. Het Overkwartier viel aan de Spaanse Nederlanden.

Adam III bewoonde later met zijn vrouw Sibilla van Steenwijck het huis te Neerbosch.³⁵ De ontwikkelingen van deze tak van de familie wordt hier niet verder behandeld, behalve in een paar gevallen die het militaire karakter van deze familietak verder onderbouwen.

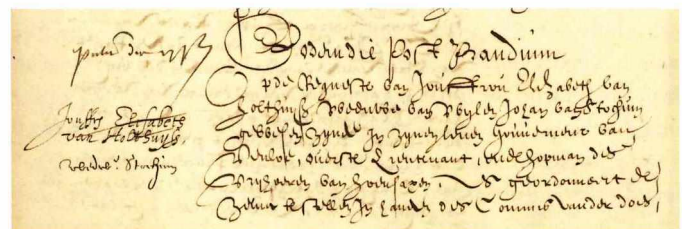
Jan van Stockum, de in 1622 geboren zoon van Frans, trad 4 december 1647 te 's-Gravenhage in het huwelijk met Cornelia van Schagen. Op 16 september 1647 kreeg hij een commissie als kapitein in het regiment Van Els.³⁶ Eind december van dat jaar vertrok hij met de vloot van admiraal Witte de With naar de kolonie van de WIC te Brazilië. In maart 1648 kwam de vloot aan bij Recife. Het regiment raakte op 19 april 1648 betrokken bij de Eerste Slag bij Guararapes, waarbij de kolonel vermist raakte en de slag werd verloren. In augustus 1648 telde de compagnie van Van Stockum 48 'bekwame' en 19 'onbekwame' soldaten. Het regiment maakte vervolgens op 19 februari 1649 de Tweede Slag bij Guararapes mee. Ook deze slag werd met zware verliezen verloren. Het regiment verloor zeven kapiteins onder wie Jan van Stockum.³⁷

Christiaan van Stockum, de ook in 1622 geboren zoon van Adam III van Stockum, maakte in 1672 als kapitein deel uit van het regiment van de kolonel ridder Johan van Stockum. Deze kolonel maakt overigens geen deel uit van de familie Van Hasselholt genant Stockum, zijn herkomst ligt waarschijnlijk in Beieren.³⁸ Het regiment was betrokken bij de verdediging van de Republiek tegen de Fransen gedurende de Hollandse Oorlog (1672-1679). Op 17 augustus 1673 was het regiment gelegerd bij Nieuwersluis. Het regiment telde 948 man en bestond uit veertien compagnieën. De compagnie van kapitein Christiaan van Stockum bestond uit 69 man.³⁹ Op 11 augustus 1674 is het regiment betrokken bij de Slag bij Seneffe (gelegen nabij Charleroi). Christiaan raakte gewond en werd gevangen genomen door de Fransen. Een Frans pamflet beweerde dat zowel Christiaan als de kolonel Van Stockum gewond waren en op 13 augustus werden vastgehouden op het kasteel van Tressigny.⁴⁰ Beiden overleefden hun gevangenschap niet.

Johan van Stockum, gouverneur

Johan maakte naam als commandant van een vendel soldaten dat in Venlo in garnizoen lag. Al in 1572 lag er een drietal vendels in de stad: dat van de heer van Horst en van de hoplieden Stockum en Prampier. Het is niet duidelijk welke Stockum hier bedoeld wordt, maar naar alle waarschijnlijkheid is het Adam van Stockum. In januari 1579 hadden de hoplieden Johan van Stockum en Johan van Holthuysen hun vendels in de stad gelegd. Op 29 januari 1579 beklagde Jan van Nassau, stadhouder van Gelre, zich bij Willem van Oranje dat hij in geen enkele Gelderse stad een militair commandant of gouverneur had, behalve dan in Venlo, waar hij Johan van Stockum, 'schon ein alter kriegsman', als militair commandant had.⁴¹ Er was een constant gebrek aan geld om de soldij van de troepen te kunnen betalen. Uiteindelijk leidde dit in augustus 1581 tot muiterijen. Het stadsbestuur wilde vervolgens alle vendels de stad uit sturen behalve dat van de overste-luitenant Johan van Stockum bestaande uit 150 man en 100 ruiters. Eind oktober 1581 bleek dat de stad toch alle vendels had weggestuurd. Overste-luitenant Johan van Stockum was de echtgenoot van Elisabeth van Holthuysen en de halfbroer van Adam II van Stockum. In een resolutie van de Staten-Generaal wordt in 1596 Elisabeth van Holthuysen genoemd als de weduwe van Johan van Stockum, gouverneur van Venlo, overste-luitenant en hopman van het regiment van Van Hohensaxen.⁴² De weduwe Holthuysen was ook bezitter van het huis Stockum te Anrath dat leenroerig was aan de abdij van Gladbach.⁴³

Zij kocht het goed in 1596 van de familie Van Hatzfeld. Het huis werd voorheen ook wel Dollenhof genoemd. Na de dood van de weduwe in 1617 nam haar zoon Reinier van Stockum het goed in bezit en liet het huis in 1618 verbouwen.⁴⁴ Rei-

Afb. 4. Resolutie Staten-Generaal betreffende de weduwe Elisabeth van Holthuysen, 1596.

35 RAN, Stadsgerichten, inv.nr. 2093, scan 139, oud protocol van bezwaar: hier wordt het goed van jonker Stockum circa 1650 genoemd met 26 morgen en een huis. Door de mutaties in eigenaren te volgen kan de locatie van dit huis gevonden worden. Rond 1720 wordt het goed het 'hoge huys' genoemd, rond 1800 het 'Hoogerhuis'. Op de eerste kadastrale kaart vinden we de bebouwing terug als 'Hoogerhuizen'. Het landgoed Hoogerhuizen kwam in 1906 in bezit van jonkheer Eugène van Rijckevorsel van Kessel. De locatie staat tegenwoordig bekend als het 'Bosje van de Baron'.

36 NA, Archief van de Raad van State 1581-1795 (toegangsnummer. 1.01.19), inv.nr. 1527, fol. 219v.

37 NA, Archief van de Oude West-Indische Compagnie (Oude WIC) (toegangsnummer. 1.05.01.01), inv.nr. 64 no. 73, inv.nr. 65 nrs. 19 en 25.

38 Het door de kolonel gebruikte lakzegel heeft geen overeenkomsten met het wapen van Van Hasselholt genant Stockum, zie GldA, Heren en graven van Culemborg (toegangsnummer. 0370), inv.nr. 1212, Kolonel Johan van Stockum, 1672-1674, scan 14. Er leefde in dezelfde tijd in het Hochstift Würzburg een Ritter Johann von Stockheim, behalve Kriegerath bij het Hochstift was hij ook Amtmann zu Trimberg en Obrist (kolonel).

39 GldA, Heren en graven van Culemborg (toegangsnummer. 0370), inv.nr. 1212, Kolonel Johan van Stockum, scan 550.

40 'Liste des officiers faits prisonniers sur les Ennemis, en la Bataille de Seneffe, avec leurs Blesses', *Gazette* 103 (1674), Gallica.bnf.fr.

41 C. Dekker e.a. (red.), *Nederlandse historische bronnen* 4 (Amsterdam 1984) 56.

42 NA, Staten-Generaal, inv.nr. 3136, fol. 252v, 15 juni 1596; Over Elisabeth van Holthuysen verschaft Lou Heynens in Adel in 'Limburg' – *De Limburgse Adel, Geschiedenis en Repertorium 1590-1990* geen duidelijkheid. Net zo min zijn verwijzing naar Hasselholt/Ohé en Laak. Maar inmiddels heb ik haar weten te koppelen aan de tak Van Holthuysen/Holthausen te Echt. Deze familie Holthuysen kwam in 1708 in bezit van het Huis Hasselholt ('t Geudje) te Ohé en Laak. Mogelijk heeft een later opgedoken wapenbord verwijzend naar een overledene uit 1589 daar ooit gehangen.

43 Landesarchiv NRW Abteilung Rheinland (LAV NRW), AA 0421 / Mönchengladbach, Rep. u. Hs. AA 0421, Nr. 10, Lehnbuch der Abtei, 1408 – 1668, fol. 212; Peter Vander, 'Burghaus Stockum. Die Geschichte eines kleinen niederrheinischen Edelsitzes', *Niederrheinisches Jahrbuch* 7 (1964) 37-39.

44 J. Belonje, 'Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de Kerken der Provincie Limburg', *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg* 96/97 (1960/61) 296: In de voormalige stiftskerk te Thorn zou zich een rouwkas hebben bevonden van Elisabeth van den Hasselholt genaamd Stockum geboren van Holthausen, gestorven 9 nov. 1617, met de volle wapens Blitterswijk-Kriekenbeck-Kessel-Hamm. Hoe de kwartieren naar Holthuysen zouden moeten verwijzen is problematisch.

Afb. 5. Huis Stockum te Anrath (Coll. Bürgerverein Anrath e.V.).

Afb. 6. Huis Stockum te Anrath. Hoofdingang met wapenstein tonende de wapens van Van Hasselholt genant Stockum en Kratz von Scharffenstein (Coll. Bürgerverein Anrath e.V.).

nier is tweemaal gehuwd geweest. Uit zijn eerste huwelijk met Sibilla von Horrem genant Schramm is in 1609 zijn zoon Johan Wilhelm geboren. Zijn tweede huwelijk was in 1618 met de weduwe Margaretha Kratz von Scharffenstein.⁴⁵ Reinier en zijn nakomelingen voerden de samengestelde naam Van Hasselholt genant Stockum.⁴⁶ Zijn zoon, Johan Wilhelm, nam het goed in 1628 over. Hij huwde voor 1635 met Anna van Broekhuijsen.⁴⁷ Hun zoon Constantin Diederich nam het goed vervolgens weer over rond 1660. Ook werd hij op 24 november 1660 namens zijn moeder, na het overlijden van zijn vader, beleend met de hof 'tho Lockhorst' te Didam, leenroerig aan het huis Bergh.⁴⁸ En op 12 februari 1661 met het goed Emmergriet te Steenderen, leenroerig aan het huis Middachten.⁴⁹ In 1668 ging het huis Stockum, na zijn overlijden, over naar zijn zus Maria Sibilla van Hasselholt genant Stockum. Zij huwde rond 1655 met Georgius Balthasar von Mernich zu Schauenstein. Maria Sibilla overleed te Anrath (denkbaar op het huis Stockum) op 12 mei 1708. Daarmee komt een eind aan deze tak Van Stockum.

Dat Johan van Stockum en Adam I halfbroers zijn, kan worden afgeleid uit beschrijvingen van (inmiddels verdwenen) grafzerken. Zo is er een beschrijving van de grafzerk van Reinier van Stockum (zoon van Johan) en van Anthonis van Tellicht (zoon van Anna van Stockum, dochter van Adam I).⁵⁰

Van Adam I is bekend dat zijn moeder Catharina van Kesternich heet en die familienaam komt dan ook voor op de zerk van Anthonis van Tellicht. Dit is echter niet zo bij de zerk van Reinier van Stockum, daar komt de naam Van Hatzfeld voor op de positie waar Van Kesternich te verwachten is. Dit leidt tot de veronderstelling dat de vader van Johan en Adam I van Stockum, Johan van Stockum, tweemaal gehuwd moet zijn geweest: (1) met Van Hatzfeld en (2) met Van Kesternich. Dit wordt ondersteund door de processen die gevoerd zijn over erfgoederen. Het proces rond 1585 betrof het erfgoed van de moeder van Maria en Adam I van Stockum (in de stukken Catharina van Stockum genoemd). Deze moeder moet dus Catharina van Kesternich zijn. Johan van Stockum, halfbroer van Adam I, komt niet voor in de stukken.⁵¹ Anders ligt dit bij het proces van 1602 waarbij het ging om het vaderlijke deel van de erfgoederen. Nu zien we behalve Maria en Johan (als zoon van Adam I) ook Elisabeth van Holthuysen verschijnen als weduwe van Johan van Stockum.⁵²

Adam II de jonge, voogd⁵³

In de zomer van 1577 lag de overste luitenant Adam I van Stockum met zijn vendel in Venray en omgeving en was daar druk doen-

45 Peter Vander, 'Burghaus Stockum', 39-40.

46 LAV NRW R, AA 0627 / Reichskammergericht, Nr. 3565, proces aan gaande erfgoederen tussen de erfgenamen van Bertram von Lützenrode en Reinhard von Hasselholt genant Stockheim en zijn vrouw Margarethe von Scharffenstein genant Kratz, weduwe van Bertram von Lützenrode, 1616-1622.

47 Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers, Huis Bergh, (828) 1227-1842 (toegangsnr. 0214), inv.nr. 3166, fol. 36: Het goed 'tho Lockhorst' te Didam, 'Johan Willem vanden Hasselholt genant Stockheim tho Döllenhoven in name sijne huijsvrouwe Joffer Anna van Broeckhuijsen'.

48 Idem, Huis Bergh inv.nr. 3167, fol. 160: Constantin Diederich van Hasselholt genant Stockheim tot den Döllenhoven.

49 GldA, Huis Middachten (toegangsnr. 0522), inv.nr. 462, scan 17-18, Constantinus van Stockum to Döllenhove, als soon en wettige leen volger van Anna van Broeckhuijsen wed. Stockum. Met dank aan Marinus Flokstra.

50 Hoge Raad van Adel, Collectie Van Spaen, inv.nr. 74b, fol. 231v; M.G. Wildeman, 'Eenige brieven van Steven Jan van den Velde dict Honse laer, gericht tot Derck Reynder van Bassenn, in de jaren 1730 en 1731', *De Wapenherant* 20 (1916) 182.

51 GldA, Huis Hoekelum, inv.nr. 197.

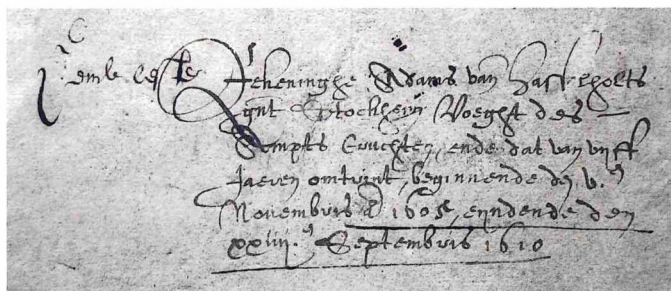
52 RHCL, Hof te Roermond, inv.nr. 292, Johan van Stockum c.s. tegen Adam Hoeveler, successie, 1602.

53 Voogd in de betekenis van iemand die in naam van een soeverein het bewind voert over een stad, gewest, land en dergelijke.

de met het innen van belastinggelden. In het dorpsarchief van Venray komt mogelijk de eerste vermelding voor van zijn zoon Adam II uit zijn eerste huwelijk. Arent Boshuis van Venray krijgt betaald vanwege kosten die hij gemaakt had ten behoeve van 'den Jonghen Stockum', Adam II.⁵⁴ Hij zal dan het soldatenhandwerk van dichtbij meegemaakt hebben en zal op dat moment circa zeventien jaar oud geweest zijn. Op 11 december 1579 komt Adam II voor als medeondertekenaar van een document waarin afspraken betreffende het waldgraafambt van vader werden vastgelegd.⁵⁵

In 1585 verscheen hij als gevolmachtigde van zijn vader in het eerder genoemde proces tegen Adam Hoeveler. Het proces ging over de afwikkeling van een boedelscheiding, het verhandelen van koopwaar tegen gemaakte afspraken in en het niet afdragen van geïnde belastinggelden. Deze Hoeveler was in dienst geweest bij Adam 'senior' als zijn secretaris en was ook belast met het innen van belastinggelden.⁵⁶ In 1587 bleek 'junior' ook als gevolmachtigde te hebben gewerkt voor zijn (latere?) schoonmoeder Judith Römer. Het betreft een proces tegen Otto van Bylandt, heer te Rheydt, vanwege een lang-slepend conflict dat al sinds 1577 speelde en waarbij eerst nog vader Adam als gevolmachtigde van Judith optrad.⁵⁷

Rond 1590 trouwde Adam junior met Gudula, dochter van Thomas Römer en Judith tho Puth; haar beide ouders kwamen voort uit Venlose patriciersfamilies.⁵⁸ Op 5 december 1592 kocht het echtpaar de hof de Egelbos te Blerick van het echtpaar Johan van Blittersdorp en Gertrudis van Beringen.⁵⁹ Ook Adam junior bekleedde een militaire functie. Hij komt vaker voor in de stadsrekeningen van Venlo waarin hij wordt

Afb. 7. Titelblad rekening Adam van Hasselbolt genant Stockum, voogd van het ambt Kruchten.

vermeld als de luitenant Adam van Stockum. Zo werd hij in juli 1604 in opdracht van de stad met een konvooi soldaten naar Brussel gestuurd.⁶⁰ Maar hij is ook vermeld als de luitenant die met zijn troepen de omgeving van Venlo lastig viel en terroriseerde. In de maanden juli en augustus 1600 werden inwoners van Tegelen en Beesel mishandeld en beroofd van goederen. Ook werd daarbij een inwoner van Beesel doodgeschoten.⁶¹ Deze acties hadden kennelijk geen gevolgen voor Adam want hij bleef gewoon in functie. In 1605 verwierf hij het voogdambt over Kruchten, Brembt en Wegberg. De eerste en meteen ook laatste rekening van hem is bewaard.⁶² De rekening laat een aantal interessante details zien. Zo is het bijvoorbeeld de eerste keer dat deze tak van de familie de naam Van Hasselholt voerde. Op het schutblad staat geschreven 'Rekeninghe Adams van den Hasselholts genant Stockhem'. Vervolgens staat in de rekening dat ook hij (net als zijn vader Adam I) in Kruchten is geboren en dat hij op 24 september 1610 is gestorven.⁶³ De rekening is dan ook niet van zijn hand, maar is in 1618 opgesteld door zijn zoon Joost van Stockum. In de rekening is ook de commissiebrief van Adam opgenomen; Adam wordt hierin 'Adam van Stockum den jongen' genoemd. Adam kreeg op 7 september 1605 zijn commissiebrief, getekend door de landvoogd Albrecht van Oostenrijk. Het ambt van voogd (zakenwaarnemer) was voorheen door de koning verpand aan de heren van Rheydt en werd in 1605 afgelost. Daarmee verkreeg de koning weer het recht om zelf een voogd aan te stellen. De rekening vermeldt verder dat hij, vanwege zijn militaire functie in Venlo, paspoorten bij de vijand heeft moeten regelen om veilig te kunnen reizen. Een eerste paspoort was gedateerd 26 mei 1606 en was getekend door Maurits van Nassau. Zijn zwager Lambert van Tellicht had de kosten hiervan voorgesloten. De rekening werd uiteindelijk 'afgehoord' in de Rekenkamer te Roermond in 1618. Adam en Gudula Römer hebben minstens drie kinderen gekregen: Joost, Anna en Werner. Gudula is gestorven na 1628.⁶⁴

Joost van Stockum, stadhouder⁶⁵

Joost van Stockum was betrokken bij het opstellen van de eerder genoemde boedelscheiding uit 1616 tussen de voor- en nakinderen van Adam I en zijn tweede vrouw Elisabeth van

54 RHCL, Archief van de schepenbank Venray, inv.nr. 3864, fol. 3v.
55 GldA, Gelderse Rekenkamer, inv.nr. 2977. Verbaal van een in 1580 gehouden houtverkoop en andere stukken, betrekking hebbende op de rekening van Adam van Stockum, 1580/81.
56 GldA, Huis Hoekelum, inv.nr. 197, Stukken betreffende Adam van Stockum, 1576-1635.
57 RHCL, Hof te Roermond, inv.nr. 289, Adam van Stockum wegens Judith Roemers, vordering wegens diensten aan haar verleend. Het feit dat Adam senior al als gevolmachtigde optrad, kan wijzen naar een relatie naar de familie Römer, misschien dat zijn eerste vrouw een Römer was.
58 C.J.W.A. Klerken e.a., *Het gezicht van de Boekend* (Blerick 2009) 111: als huwelijksdatum wordt 6 nov. 1589 genoemd, maar concrete bronnen daarvoor ontbreken. De hele passage aldaar over Adam is onjuist: de daar genoemde Adam als commandant van het regiment Hierges is feitelijk de vader en Adam junior is zeker geen zoon van Jan van Stockum. Dat laatste lijkt te zijn gekopieerd van J. Verzijl, *Limburgse Leeuw* 4 (1963) 57.
59 GA Venlo, Blericks Archief (toegangsnummer 100, hierna: Blericks Archief), inv.nr. 88, verkopen en transporten 1592-1724.
60 GA Venlo, Stadsrekeningen Venlo 1349-1796 (toegangsnummer 33), inv.nr. 323, Rekening 1604, fol. 65-65v. Waarom het konvooi naar Brussel werd gestuurd is voorlopig niet te achterhalen, het bestuurlijk archief van Venlo wordt momenteel gedigitaliseerd en is daardoor niet beschikbaar.

61 RHCL, Schepenbank Beesel en Belfeld (toegangsnummer 01.015), inv.nr. 395.
62 RHCL, Gelderse Rekenkamer te Roermond (toegangsnummer 01.002), inv.nr. 641.
63 Landesarchiv NRW Abteilung Westfalen (hierna LAV NRW W), U 186 / Familie Raet von Bögelcamp, Akten, Nr. 49, 122. In de genealogische aantekeningen van Frederik van Raet vinden we deze datum terug en dat Adam is begraven in de Grote Kerk te Venlo: 'Onder op een Steenen Sark omtrent twee treden van denselven pilaar leest men en siet dit selfde wapen met dat van Römer in welkers Blazoën staat een rood Merriepaard op de achterste IJzers in volle Sprong, en het selve nog eens boven op den Helm. Onder dese twee Wapenen staat: Hier ligt den Edle Ehrenfesten und Manhaftigen Adam van Hasselholtz genant Stockheim der tijd van wegen heure Hoogheden Voogd tot Cruchten enz. starf Anno 1610 den 24 September en die Eer en Deugdenrijke Godula Römer sijn Huijsvrouw. Onder op den boord van den sarksteen stond ... 52'. Van Raet schrijft dat Adam 'von der Kaiserlichen erschossen' zou zijn, omdat hij bepaalde informatie niet wilde afgeven tot hij een uitstaande schuld van 40.000 pattacons afbetaald kreeg.
64 Ze verschijnt op 14 dec. 1628 nog als peetmoeder bij de doop te Venlo van Albertus ab Heuchtenbroeck.
65 Stadhouder in de zin van plaatsvervanger. Joost van Stockum was plaatsvervangend drost in het drostambt Kriekenbeek. In de rekeningen wordt zijn functie wisselend 'stadthelder' of 'verwalter' genoemd.

Afb. 8. Zegels Joost en Hartger van Stockum, 1616.

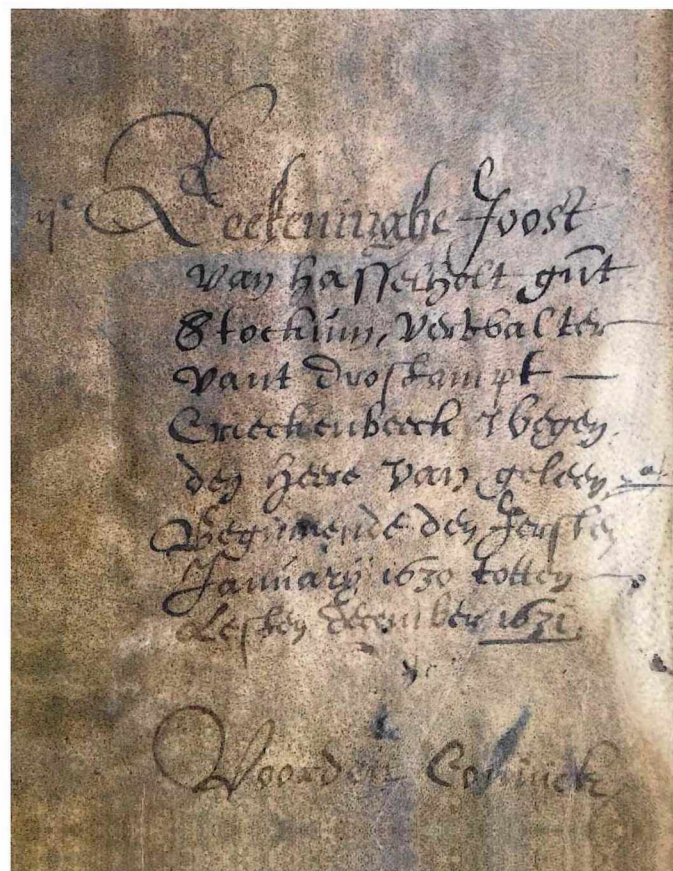
Warninckhof. Joost vertegenwoordigde zijn moeder Gudula Römer, weduwe van Adam II van Stockum, en zijn broer Werner en zus Anna. Anna van Stockum, gehuwd met Lambert van Tellicht, was het tweede voorkind. De volgorde van de nakinderen is dus Frans, Hartger en Adam III van Stockum. Al in 1615 was er een boedelscheiding opgesteld, maar niet iedereen had zich hieraan gehouden en dat leidde tot geruzie binnen de familie. Vandaar nu een tweede poging. Het is een fors document geworden voorzien van de zegels van de diverse belanghebbenden. Zo werd het document ook ondertekend en bezegeld door Joost van Stockum.⁶⁶

In 1618 trad Joost op als gevolmachtigde van moeder, broer en zus, bij de verkoop aan Adam III van Stockum van het hun in 1616 toegewezen aandeel in het Stockums goed te Neerbosch.⁶⁷

Op 12 mei 1621 trad Joost te Brussel in het huwelijk met Petronella de Riddere.⁶⁸ Bijna een jaar later werd daar op 10 april 1622 hun zoon Adam IV gedoopt.⁶⁹ In 1624 woonde het gezin dan weer in Venlo, want op 8 december werd daar hun dochter Gudula gedoopt.⁷⁰

Op 20 augustus 1625 kreeg Joost zijn commissie van Philips IV van Spanje als plaatsvervangend drost in het ambt Kriekenbeek.⁷¹ Hij oefende de functie uit namens Arnold Huyn (circa 1555-1638), heer van Geleen, pandheer van Wachtendonk en drost van het ambt Kriekenbeek, die deze commissie had verkregen op 20 maart 1591. Joost oefende de functie uit tot en

met 31 december 1631,⁷² waarna Arnold Huyn het weer overnam, want de volgende rekening van 1 januari 1632 tot en met 31 december 1634 staat op diens naam. Maar uit de inhoud van de rekening blijkt dat Joost van Stockum nog steeds als zijn plaatsvervanger functioneerde.⁷³ Hoe aan de functie inhoud is gegeven na de veldtocht van prins Frederik Hendrik in juni 1632 die daarbij grote delen van het Overkwartier van Gelre veroverde, is niet heel duidelijk. In de rekening komen verklaringen voor van de schepenen van de diverse dorpen dat de drost aangeschreven werd om verantwoording af te leggen aan de rekenkamer te Arnhem. Een volgende bewaard gebleven rekening van het drostambt start vanaf 4 oktober 1638 en loopt tot en met 31 maart 1643. In deze rekening trad Joost weer op als plaatsvervanger, maar nu voor de kleinzoon van Arnold Huyn, Arnold Wolfgang Huyn.⁷⁴ De rekening begint met de benoeming van Joost als plaatsvervangend drost door de 'kardinaal-infant'⁷⁵ Ferdinand voor het drostambt Kriekenbeek vanwege het overlijden van Arnold en het afwezig zijn van zijn opvolger Arnold Wolfgang. De commissie werd in eerste instantie voor een periode van twee jaar afgegeven te Roermond op 4 oktober 1638 en omdat Arnold Wolfgang eind 1640 weer afwezig was, werd de overeenkomst in december 1640 weer verlengd. De rekening geeft aanwijzingen dat Joost nog tot

Afb. 9. Titelblad tweede rekening Joost van Hasselholt genant Stockum, stadhouder.

66 GldA, Huis Hoekelum, inv.nr. 199, 3 mei 1616.

67 RAN, Stadsgerichten, inv.nr. 1875, fol. 48v, 23 nov. 1618.

68 Stadsarchief Brussel, Parochie Onze-Lieve-Vrouw-ter-Kapelle (Notre Dame de la Chapelle) te Brussel, huwelijken 1609-1623, 12 mei 1621.

69 Idem, doopakten 1622-1624, 10 april 1622.

70 GA Venlo, Parochie Sint Martinus te Venlo, doopregister 1615-1627, 8 dec. 1624.

71 Het drostambt bestond uit de plaatsen Kruchten, Wegberg, Viersen, Grefrath, Lobberich, Hinsbeck, Wankum, Leuth, Herongen en Erkelenz. Kruchten en Wegberg waren verpand, kregen sedert de aflossing van het pandschap in 1605 een eigen voogd en vielen daarmee niet meer onder de jurisdictie van het drostambt.

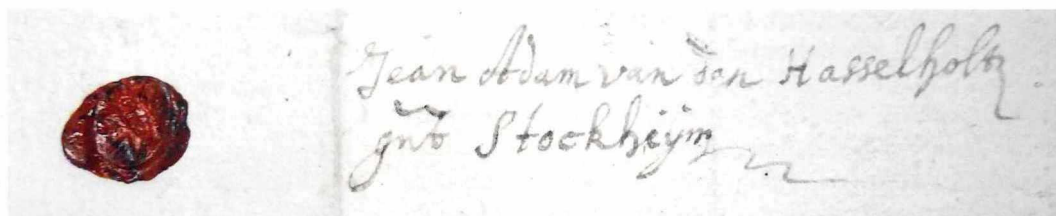
72 Algemeen Rijksarchief Brussel (ARB), Chambres de comptes (toegangsnummer CCRKo8, hierna: Chambres de comptes), inv.nr. 13459. Joost van Stockum heeft over de periode 1625-1631 twee rekeningen opgesteld: die van 1625-1629 is verloren gegaan.

73 RHCL, Gelderse Rekenkamer te Roermond, inv.nr. 561.

74 RAB, Chambres des comptes, inv.nr. 13460.

75 Kardinaal-infant Ferdinand van Oostenrijk, landvoogd van de zuidelijke Nederlanden (1634-1641) en aartsbisschop van Toledo. Infant is hier een dynastieke titel voor jongere kinderen van de Spaanse koningen. Kardinaal-infant vanwege zijn dubbele rol als prins, enerzijds voor de kerk en anderzijds als zoon van de koning.

Afb. 10. Handtekening testament
Johan Adam van Hasselholt genant
Stockum, 1668.

eind maart 1643, het ambt heeft uitgeoefend. Op 11 juni 1646 werd hij nog vermeld als 'stadholder des ampts Crieckenbeeck' toen hij geld leende van de gouverneur van de stad Venlo.⁷⁶

Zijn vrouw Petronella moet ergens in de periode tussen 1624 en 1635 zijn overleden. Joost trad vervolgens circa 1635 opnieuw in het huwelijk met Gisberta Magdalena van Ewick, een dochter van de in juli 1636 overleden waldgraaf van het Nederrijkswald, Godert van Ewick, en zijn vrouw Margareta Berentsen.⁷⁷ Op 13 september 1641 legden Adriaan van Bemmelen, namens hemzelf, zijn vrouw Aleida Maria van Ewick, Francisca van Ewick en zijn zwagers jonker Joost van Stockheim en Alert Hackfort, beslag op de onroerende goederen van Abel Aertssen, molenaar, vanwege de pacht van de molen te Beuningen, eigendom van de beslagleggers.⁷⁸ Op 22 maart 1644 kocht het echtpaar een huis gelegen op de Picardie te Venlo.⁷⁹ Behalve goederen in Venlo bezat het echtpaar onroerend goed in onder andere Blerick (onder andere de Egelsbos), Helden (onder andere de hof te Panningen), Sevenum (de hof Berchum) en Beuningen (erfgoederen van grootvader Adam I van Stockum).⁸⁰ Vanaf circa 1630 werd Joost van Stockum steeds vaker als Joost van (den) Hasselholt genant Stockum vermeld. Joost is overleden op 8 oktober 1652. Van hem zouden rouw-kassen hebben bestaan te Wachtendonk en te Venlo.⁸¹ Uit de teksten hierop blijkt dat Joost niet alleen stadhouder voor de heer van Geleen in het drostambt Kriekenbeek was, maar ook stadhouder van de domeinen van stad en land van Wachtendonk, waarvan de heer van Geleen pandhouder was. Zijn vrouw Gisberta is overleden tussen 1664 en augustus 1667. Op 22 augustus 1667 komt ze voor als zijnde overleden in een akte waarin haar zuster Aleida Maria van Ewick, weduwe van Adriaan van Bemmelen, een schuld op haar goederen te Beuningen wilde verhalen.⁸²

Johan Adam van Stockum, heer van Blerick

De in 1622 in Brussel geboren (Johan) Adam van Stockum kocht in 1673 voor een bedrag van 6500 ponden de heerlijke rechten over Blerick van de Spaanse koning Karel II. In mei 1674 kreeg hij te Roermond de beschikking over zijn heerlijkheid.⁸³ Na het verkrijgen van de titel heer van Blerick noemt hij zichzelf Johan Adam van Hasselholts genant Stockheim. Voor die tijd was het nog simpel Johan Adam van Stockheim. Lang heeft hij niet mogen genieten van zijn nieuwe rol. Hij overleed reeds op 4 oktober 1676 te Blerick. Hij was ongehuwd en liet geen kinderen na. Wel twee testamenten. Een testament opge-maakt op 22 september 1668 en een aanvullend testament op 24 september 1676, kort voor zijn dood.⁸⁴ In het eerste tes-tament was het zijn wil om in de 'hooghkercke' van Venlo begraven te worden in het graf van zijn ouders. Hij liet zijn patrimoniaal erfgoed na aan zijn halfbroers en -zusters, daarbij noemende Margaretha die in 1662 was ingetreden in het kloos-ter van het Heilig Graf te Maastricht. Daarnaast maakte hij nog geld over aan zijn nicht Catharina de Riddere. Verder in het testament noemt hij nog 'mijne nichten joffrouw de Riddere weduwe Talman ende Catharina' die beiden nog onroerend goed toegewezen kregen vanwege hun diensten die zij hem hadden bewezen.⁸⁵ Ten slotte stelde hij Johan Römer, scholtis van Venlo, als testamentair executeur aan. In het tweede tes-tament bepaalde Johan Adam dat hij begraven moest worden in Blerick. Hij doneerde aan de kerk te Blerick nog eens 200 gulden voor een jaarlijkse mis en een grafsteen in de kerk met daarop zijn naam, wapen en kwartieren.⁸⁶

76 GA Venlo, Stadsgericht Venlo, inv.nr. 127, fol. 477.

77 De relatie blijkt uit leenverheffing in het kwartier van Arnhem van een leen te Gorssel, Wilp door 'Margriet Berntsen, huysfrou Goderts van Ewick' op 19 nov. 1606 en vervolgens 'Aleida Maria van Ewick, erve haerer moeder Margreta' op 26 mei 1637 en haar man Adriaan van Bemmelen. Vervolgens diverse stukken uit het ORA, Rijk van Nijmegen, waaruit blijkt dat Aleida een zus is van Gisberta Magdalena van Ewick (zie o.a. inv.nr. 39, scan 9, 29, 104 en 105); H. Kronenberg, 'Geslacht Berentzen (Berntsen)', *De Ned. Leeuw* 58 (1940) 227-229, ald. 228.

78 GldA, ORA Rijk van Nijmegen, inv.nr. 39, scan 105, 13 sept. 1641.

79 GA Venlo, Stadsgericht Venlo (toegangsnummer 150), inv.nr. 127, p. 371.

80 GA Venlo, Blericks Archief, inv.nr. 88 betreffende Egelsbos; RHCL, Schepenbank Helden (toegangsnummer 01.036), inv.nr. 26, fol. 25 betreffende de hof te Panningen; RAB, Chambres de comptes, inv.nr. 51691/1, fol. 257v betreffende de hof te Sevenum; ORA Rijk van Nijmegen, o.a. inv.nr. 152, fol. 101v.

81 LAV NRW W, U 186 / Familie Raet von Bögelcamp, Akten, Nr. 122. In de genealogische aantekeningen van Frederik van Raet staat hierover: 'Dit neffens staande Wapen hangt in de grote Kerke van Venlo in den eersten buick of schip parte australi, alwaar het selve te sien is op den bovensten pilaar naa de Outaren', volgt omschrijving dat het wapen Van Stockheim is omringd met de woorden 'obiit 8va Octobris Anno 1652' en de tekst 'Den Wel-Edlen Ehrenfesten Jonker Joost van den Hasselholtz genaamt

Stockheim Ihre Coninklijke Majesteit Verwalter der Ambten Kriekenbeck en Erkelens Sathouder van Stad en Land Wachtendonk'. J. Belonje, 'Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden Limburg', 314, 369: rouwkas van Joost van den Hasselholt gnt. Stockheim 'Co. Mats. verwalter der ampter Kriekenbeck en Erckelents stadthaler des stads en lants Wachtendonck'.

82 GldA, ORA Rijk van Nijmegen, inv.nr. 43, scan 207, 22 aug. 1667.

83 RHCL, Hof te Roermond, inv.nr. 1068, 1674 maart 24-juli 24, fol. 129-136v.

84 GA Venlo, Kerspel Blerick, inv.nr. 86, serie testamenten.

85 Het is me niet duidelijk geworden waar deze familie De Riddere vandaan komt. Op 5 mei 1646 wordt te Weert een huwelijk gesloten tussen Joannes Talma en Catharina de Riddere. In 1661 treedt Johan Adam van Hasselholt op als momboor voor zijn nicht Johanna de Riddere: GA Venlo, Stadsgericht, inv.nr. 128, evac.nr. 2595, fol. 313. En in 1666 wordt Johan Adam genoemd in verband met de erfgenamen van Johanna de Riddere: Johan, Charlotte en Catharina de Riddere (GA Venlo, Stadsgericht, inv.nr. 129, evac.nr. 2596, fol. 119).

86 LAV NRW W, U 186 / Familie Raet von Bögelcamp, Akten, Nr. 122. In de genealogische aantekeningen van Frederik van Raet staat hierover: 'Tot Blerijck in den Choor voor den hogen Outaar staat: Monumentum Nobilis Domini Joannis Adami de Hasselholtz dicti Stockheim Domini temporalis in Blerijck quod sibi suisque condidit. R.I.P. obiit Ao. 1676. 5. Octobris'.

Godert van Stockum, heer van Blerick en financieel brekebeen?

Uit het huwelijk van Joost van Stockum met zijn tweede vrouw Van Ewick zijn zes kinderen bekend. Een van de kinderen is de op 12 oktober 1635 te Venlo gedoopte Arnold. Deze huwde Maria van Bronckhorst; hij is in 1670 al overleden. Op 19 september 1667 werden Arnold en zijn vrouw Maria van Bronckhorst beleend met 'het huijs ter Haetert den Toorn off te Spijcker', een Meurs leengoed gelegen bij Nijmegen.⁸⁷ Hij leefde nog op 3 maart 1668 toen hij als volmacht van zijn broer Godert, gehuwd met Catharina Beijs, van zijn zus Sandrina Maria, gehuwd met Johan Bertram van Laer, en van zijn broer Frans Albert de helft van een korenmolen gelegen te Beuningen verkocht.⁸⁸ Het vijfde kind, Anna Margaretha, is circa 1640 geboren. Zij is in 1662 ingetreden in het klooster van het Heilig Graf te Maastricht en was in 1664 naar eigen zeggen 24 jaar oud. Het zesde kind, de op 17 december 1645 te Venlo gedoopte Agnes Arnolda Clara, is waarschijnlijk al voor 1668 overleden. In een procesdossier uit 1670/'71 worden de kinderen – zeer waarschijnlijk in volgorde van leeftijd – genoemd, beginnende met de overleden Arnold van Stockum, die ook expliciet als oudste wordt vermeld, vervolgens Godert, dan Frans Albert en ten slotte Alexandrina van Stockum gehuwd met Bertram van Laer.⁸⁹ Frans Albert van Stockum ging in 1669 het klooster van de Kruisheren te Venlo in.⁹⁰

Godert van Stockum is circa 1636/'37 geboren en zal vernoemd zijn naar zijn grootvader van moederszijde: Godefridus van Ewick. Hij trouwde op 20 februari 1661 te Nederweert met Catharina Beijs, de op 28 augustus 1633 gedoopte dochter van Michael Beijs, scholtis van Nederweert, en Margaretha van den Broeck.⁹¹ Van hen zijn negen kinderen bekend, van wie er twee in Venlo, twee in Tegelen, een in Heel en vier in Thorn zijn gedoopt.

Afb. 11. Zegel Godefridus van Ewick, 1636.

Afb. 12. Grote Hegge te Thorn (bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed).

Samen met zijn broers en zus bezat hij onroerend goed gelegen te Beuningen. De familie Van Hasselholt komt daar dan ook vaker voor bij transporten van goederen die ongetwijfeld verkregen zijn als erfgoederen.⁹² In januari 1665 verkocht Godefridus de halve Panninger hof gelegen te Helden aan Frans Gaerts die vermoedelijk al pachter was van de hof. De verkoop was al geregeld in 1664 door moeder Van Ewick, maar door een geschil met haar zoon Godefridus blokkeerde zij de feitelijke transactie totdat de zoon een vergelijk met haar had getroffen.⁹³

Op 4 juli 1661 werd Godart van Hasselholt genaamd Stockum beleend met de 'Bongaertshoff of Bergh alias die Munte' gelegen te Tegelen.⁹⁴ Op 24 maart 1671 bezwaarde hij, met toestemming van de leenheer, dit leen met een bedrag van 1300 pattacons.⁹⁵ Dit leen had hij tot juli 1671 in bezit waarna het overging naar Willem Franssen.⁹⁶

In 1671 was Godert in Thorn in conflict met de ontvanger van de tienden Philip de Bruijn.⁹⁷ Volgens Godert had De Bruijn onrechtmatig tienden ingenomen van een stuk land dat tot zijn persoonlijk bezit behoorde.⁹⁸ Op 18 december 1673 werd Godert van Hasselholt genant Stockum voor het leenhof van de abdis van Thorn beleend met de hof de Groote Hegge gelegen te Thorn, na het gekocht te hebben van Gerardus Assuerus baron de Horion de Colonster.⁹⁹ Het heeft vervolgens tot 13 september 1681 geduurd voordat het feitelijke transport van het goed plaatsvond. De reden voor deze jarenlange vertraging is onduidelijk. Omdat Van Hasselholt de leeneed al in 1673 had gedaan, hoefde dat nu niet herhaald te worden.¹⁰⁰ Op 15 september 1679 trad hij op als voorzitter van de laatbank¹⁰¹ van de Groote Hegge en op onder andere 21 juni 1680 en 31 juli 1682 als stadhouder van de lenen van Thorn.

- 87 LAV NRW R, AA 0074 / Moers, Lehen, Generalia, Nr. 5, scan 42.
- 88 GldA, ORA Rijk van Nijmegen, inv.nr. 152, scan 198, 3 maart 1668. De andere helft van de molen was in eigendom van jonker Johan van Stepraedt.
- 89 GA Venlo, Kerspel Blerick, inv.nr. 143, procesdossiers 1670-1671, Maria van Bronckhorst tegen Godert van Stockum.
- 90 RHCL, Klooster der Kruisheren te Venlo (toegangsnr. 14.Do61), inv. nr. 13, akten van overeenkomst met Frans Albert van Hasselholt genaamd Stocheym ter regeling van de dos bij zijn intreding, met bijlage, 1669-1672.
- 91 RHCL, Parochie Sint Lambertus te Nederweert, huwelijksregister 1632-1664, 20 febr. 1661, doopregister 1614-1646, 28 aug. 1633.
- 92 Zie o.a. GldA, ORA Rijk van Nijmegen, inv.nr. 152, scan 172.
- 93 RHCL, Schepenbank Helden (toegangsnr. 01.036), inv.nr. 26, fol. 17v, 25-25v.
- 94 RHCL, Hof te Roermond, inv.nr. 1066, protocollen van akten van verheffing en bezwaring van grote leengoederen, deel 'A', 1660-1665 dec. 18, fol. 24v-25v.
- 95 De pattacon (ook: patagon, patacon, albertusdaalder) was in de zui-

delijke Nederlanden een veelgebruikte zilveren munt en rekeneenheid. De munt werd ingevoerd in 1612 onder het bewind van de aartshertogen Albrecht en Isabella (1598-1621) en was gangbaar tot ver in de achttiende eeuw. De pattacon had aanvankelijk een waarde van 48 stuiver.

- 96 Idem, inv.nr. 1067, protocollen van akten van verheffing en bezwaring van grote leengoederen, deel 'B', 1665 juli 13-1673 okt. 14, fol. 61-62, 81-82.
- 97 Persoon die namens de leenheer zorgdraagt voor de inning van de tiende.
- 98 RHCL, Hoofdgerecht Thorn en het kerspel Thorn (toegangsnr. 01.187^E), inv.nr. 568.
- 99 RHCL, Vrije Rijksheerlijkheid Thorn (toegangsnr. 01.187B), inv.nr. 2084, fol. 48-48v.
- 100 Idem, inv.nr. 2085, fol. 267-268.
- 101 Een laatbank is een lagere rechtbank waarbij geschillen tussen tijnsplichtigen onderling of met de tijnsheer betreffende de bij de laatbank behorende tijnsgoederen kunnen worden aangevoerd.

Het leen ging op 14 juni 1686 over naar Ferdinand, vrijheer zu Frens, en de vrijvrouw von Raetzfelt.¹⁰²

Op 16 september 1677 werden Godert van Hasselholt genant Stockum en zijn zwager Hans Bertram van Laer beleend met de heerlijkheid Blerick voor het Hof van Gelre als opvolgers van hun overleden halfbroer en zwager Hans Adam van Hasselholt genant Stockum. Slechts twee jaar later alweer, op 20 september 1679, verzocht Godert om van de halve heerlijkheid Blerick ontheven en onterfd te worden. Op dezelfde dag werd Johan Adriaen Romer in zijn plaats met die halve heerlijkheid beleend.¹⁰³ Drie dagen later verkochten Godert en zijn echtgenote Catharina aan hem ook de te Blerick gelegen hof 'den Egelbosch', waarbij een akkoord, gesloten te Roermond op 21 april 1679, een rol speelde.¹⁰⁴

Godert en Catharina lijken zich gedurende hun huwelijk steeds weer te ontdoen van onroerend goed, wat mogelijk wijst op financiële problemen. Na 1686 zijn we het spoor van het echtpaar kwijt. We vinden in de periode 1708-1716 een gezin Joannes Adamus van Hasselholt genant Stockum gehuwd met Maria Joanna Appolonia de Souhey, eerst in Aken, vervolgens in Heerlen en ten slotte in Vilich bij Bonn.¹⁰⁵ Dit betreft de in 1673 te Thorn gedoopte zoon van Godert. Een andere zoon, de in 1678 geboren Carolus Godefridus, vinden we terug in het Prinsbisdom Münster.

Carolus Godefridus van Stockum, Münsters officier

Carolus Godefridus werd op 28 december 1701 door de prins-bisschop van Münster, Frederik Christiaan van Plettenberg, aangesteld tot kornet bij het cavalerieregiment van de overste Von Nagel. Op 1 februari 1704 kreeg hij in hetzelfde regiment een aanstelling als luitenant.¹⁰⁶

In 1715 trouwde hij te Gescher met de weduwe van Nicolaus Sebastian Toller, Maria Catharina von Werner.¹⁰⁷ Toller was in het bezit van het adellijk goed de Rauschenburg te Estern bij Gescher.¹⁰⁸ Met het huwelijk werd de luitenant Von Stockheim behalve Herr zu Rauschenburg ook stiefvader van de kinderen uit het eerste huwelijk van zijn vrouw.

Op 6 oktober 1721 werd hij door de prins-bisschop Clemens August van Beieren bevorderd tot ritmeester in het regiment van Von Nagel. Dezelfde bisschop benoemde hem op 24 november 1732 tot majoor (Obristwachtmeister) in het cavalerieregiment Von Bönninghausen, op 22 juni 1739 tot luitenant-kolonel (Obristleutnant) in het cavalerieregiment Von Nagel, op 5 oktober 1744 tot kolonel (Obristen) in het cavalerieregiment Von Dücker en ten slotte op 21 september 1752

tot generaal-majoor (Generalwachtmeister) in het cavalerieregiment Von Wengen.¹⁰⁹ Met zijn vrouw heeft hij inmiddels ook een zevental kinderen gekregen, van wie er vier te Gescher zijn gedoopt en drie te Coesfeld.¹¹⁰ Twee zonen, Frederik Maurits en Frans Balthasar, volgden hem in een militaire carrière in het Münsterse leger. Op 6 augustus 1756, een aantal maanden na het overlijden van zijn vrouw, stelde Carolus Godefridus zijn testament op. Hij liet de Rauschenburg na aan de jongere zoon Frans; Frederik kreeg de Reiningmühle en de Bramkamp bij Coesfeld. Dat bracht wat onenigheid tussen de broers dat in 1761 werd opgelost door een betaling van 2000 rijksdaalders aan Frederik en een recht tot verblijf op de Rauschenburg voor de laatste voor het geval hij ongeschikt raakte voor militaire dienst. In hetzelfde jaar overleed hun vader.¹¹¹

Frans Balthasar trouwde in 1763 te Ahlen met Anna Magdalena Eleonora Philippina de Glaen.¹¹² Het echtpaar ging op de Rauschenburg te Estern bij Gescher wonen, waar zeven kinderen werden geboren. In 1775 verkocht hij het goed Rauschenburg aan Clemens August von Galen en kocht vervolgens een goed met dezelfde naam gelegen aan de Lippe te Olfen.¹¹³ Eind 1775 verhuisde het gezin naar Olfen. Daar werden vervolgens nog minstens vier kinderen geboren.¹¹⁴ In 1783 verkocht Frans Balthasar het adellijk goed te Olfen aan het Domkapittel van Münster.¹¹⁵ Het gezin vertrok naar het overgebleven eigendom in de stad Coesfeld, een woning aan de Schüppenstrasse bij de Süringtor.¹¹⁶ Die woning was al sinds 1729 in het bezit van vader Carolus Godefridus. Frans Balthasar heeft het uiteindelijk tot ritmeester geschopt en zijn broer Frederik Maurits tot luitenant-kolonel. Frans Balthasar stierf te Coesfeld in 1798 en zijn vrouw een drietal jaar later in 1801.¹¹⁷ Zijn broer Frederik

Afb. 13. Sokkel met wapenbeeld Stockheim-von Werner, Gescher, 1737 (foto: Hermann Beeke, 2012).

¹⁰² RHCL, Vrije Rijksheerlijkheid Thorn, inv.nr. 2085, fol. 42-43.

¹⁰³ RHCL, Hof te Roermond, inv.nr. 1069, protocollen van akten van verheffing en bezwaring van grote leengoederen, deel 'D', 1674 juli 24-1682, fol. 96-97 en 130-131.

¹⁰⁴ GA Venlo, Blericks Archief, inv.nr. 88, verkopen en transporten 1592-1724.

¹⁰⁵ Bischöfliches Diözesanarchiv Aachen, Parochie Sint Foillan te Aken, huwelijksregister 1705-1721, 21 april 1708, doopregister 1709-1713, 21 mei 1709; RHCL, Parochie Sint Pancratius te Heerlen, doopregister 1684-1719, 22 nov. 1710; Stadtarchiv Bonn, Parochie Sint Peter te Vilich, doopregister 1688-1716, 26 maart 1714, 17 nov. 1715, doopregister 1716-1740, 17 nov. 1716.

¹⁰⁶ LAV NRW W, U 186 / Familie Raet von Bögelcamp, Akten, Nr. 49, fol. 6.

¹⁰⁷ Bistumsarchiv Münster, Parochie Sint Pankratius te Gescher, huwelijksregister 1705-1730, 26 febr. 1715.

¹⁰⁸ Hermann Beeke, *Die Rauschenburg, eine Reise durch die Geschichte des Münsterlandes* (Gescher 2018).

¹⁰⁹ LAV NRW W, U 186 / Familie Raet von Bögelcamp, Akten, Nr. 49, fol. 6v-7v.

¹¹⁰ Bistumsarchiv Münster, Parochie Sint Pankratius te Gescher, dopen 1702-1743, 29 febr. 1716, 1 sept. 1718, 14 dec. 1724; Bistumsarchiv Münster, Parochie Sint Lamberti te Coesfeld, dopen 1680-1751, 16 okt. 1719, 3 maart 1721; LAV NRW W, U 186 / Familie Raet von Bögelcamp, Akten, Nr. 122, waarin een relaas van Carel Godefridus van Stockum is opgenomen over zijn kinderen.

¹¹¹ Idem, Akten, Nr. 49, fol. 12-14v.

¹¹² Bistumsarchiv Münster, Parochie Sint Bartholomäus te Ahlen, huwelijksregister 1759-1802, 4 okt. 1763.

¹¹³ LAV NRW W, U 187 / Haus Rauschenburg, Akten, nr. 3.

¹¹⁴ Bistumsarchiv Münster, Parochie Sint Vitus te Olfen, doopregister 1748-1803.

¹¹⁵ Hermann Beeke, *Die Rauschenburg*, 186-187.

¹¹⁶ Idem, 116.

¹¹⁷ Bistumsarchiv Münster, Parochie Sint Jakobi der Ältere te Coesfeld, overlijdensregister 1781-1823, 1 mei 1798.

Maurits is ongehuwd gestorven in 1792 te Werne. Van alle kinderen van Frans Balthasar zijn rond 1812 nog vier zonen en een dochter in leven. De dochter trouwde in 1800 te Coesfeld met Frederik de Raet van Bögelscamp, onder andere stadhouder in het drostambt Twente en rechter bij het landgerecht Ootmarsum.

Twee zonen waren lid van het kapittel van het rooms-katholieke Ritterstift Cappenberg bij Selm. De andere twee begonnen een militaire carrière in het leger van het prinsbisdom Münster, maar rond 1812 waren ze in Franse dienst. Franz Anton was eerste luitenant in het 146e regiment de Ligne. Hij zou zijn gesneuveld op 10 april 1813 bij Salzwedel noordelijk van Maagdenburg. De familielijn werd voortgezet door zijn broer Friedrich Emil. Hij werd uiteindelijk generaal-majoor in het Beierse leger en vestigde zich te München.¹¹⁸ Hij trouwde tweemaal. Zijn zoon uit het eerste huwelijk Gustav Adolf nam ook dienst in het Beierse leger en bereikte de rang van kapitein. Vader Friedrich overleed in 1859 te München, zijn enige zoon in 1867 te Feldkirchen bij München.

Een bewuste vertekening van de familie-geschiedenis?

In een verzameling kwartierstaten van het Landesarchiv te Münster komt een kwartierstaat in kleur voor van twee zonen van het echtpaar Frederik de Raet en Maria Francisca van Stockum.¹¹⁹ Het wapen Van Stockum vertoont een rood schild met verlaagde keper en tien blokjes in goud. De kwartierstaat is gebruikt ten behoeve van een toelating tot de ridderstand. Vier leden van deze ridderschap stonden op 8 mei 1812 op Burgsteinfurt in met hun naam en zegel voor de juistheid van de kwartierstaat.¹²⁰

De kwartierstaat met de gepresenteerde voorouders van Carolus Godefridus van Stockum is echter niet correct. Als Carolus' ouders worden Joost (Jobst) van Stockum en Francisca van Ewick opgevoerd. Maar zijn werkelijke ouders zijn Joannes Godefridus van Stockum en Catharina Beijs. Bovendien was grootvader Joost van Stockum niet gehuwd met Francisca van Ewick, maar met Gisberta Magdalena van Ewick. Francisca was een zus van Gisberta Magdalena. De toevoeging van 'zu Doddendael' bij Francisca is ook uit de lucht gegrepen. Huis Doddendael te Ewijk was in die tijd bezit van de familie Van Stepraedt. Ook het bij Van Ewick afgebeelde wapen is onjuist. De vader van Francisca en Gisberta Magdalena, Godefridus van Ewick, voerde een heel ander wapen (schild met bladmotief).¹²¹ De toevoeging bij Joost van Stockum dat hij een zoon is van Adam van Stockum en Gudula Romer is dan weer wel correct. Voor een juiste weergave van de kwartierstaat, moeten de ouders van Carolus Godefridus worden vervangen door Godefridus van Stockum en Catharina Beijs. Het wapen van de familie Beijs bestaat uit een doorsneden schild

Afb. 14. Fragment met foutief gedeelte kwartierstaat Bögelscamp-Stockheim.

met boven een vogel en onder drie vogels, mogelijk leeuweriken, naast elkaar.¹²²

In het familiearchief Raet von Bögelscamp komen handschriften voor van Frederik van Raet die in de periode 1800-1812 veel genealogische informatie heeft verzameld over zijn familie en aanverwante families waaronder de Van Hasselholts genant Stockum.¹²³ De resultaten van zijn onderzoek moet hij gebruikt hebben in de kwartierstaat voor zijn zonen. Hij haalde zijn informatie uit diverse genealogische werken en andere bronnen zoals briefwisselingen met zijn zwagers Van Stockum, een bericht van de graaf van Hoensbroek via een tussenpersoon te Roermond, en uit documenten van de Duitse Orde. Tussen al deze informatie bevindt zich ook een juiste

¹¹⁸ Justus Perthes, *Genealogisches Taschenbuch der Freiherrlichen Häuser* (Gotha 1858) 757-758.

¹¹⁹ LAV NRW W, W 101 / Aufschwörungstafeln, Nr. 619,1, Proband: Raet, Eugen Joseph Caspar von; Vater: Raet, Friedrich Wilhelm Ferdinand von; Mutter: Stockheim, Maria Franziska von.

¹²⁰ Welke ridderstand hier wordt bedoeld is niet duidelijk. De kwartierstaat is ontnomen uit het familiearchief van Van Raet en ondergebracht in de verzameling 'Aufschwörungstafeln' van het Landesarchiv te Münster.

¹²¹ Collectie Overijssel (locatie Deventer), Archief Groote (vroeger Heilige Geesten-) en Voorster gasthuis te Deventer (toegangsnummer 0767), inv.nr. 1481-HG. Het is niet duidelijk hoe het blad in het wapen van Van Ewick te benoemen is. De heraldicus Muschart noemt het in een bijdrage in de *Nederlandsche Leeuw* (1932, 311) een ro-

zenblad, wat hij overigens niet herhaald in zijn collectie wapenbeschrijvingen. J.M. de Lange spreekt in zijn 'Wapenboek van veele edele Nederlandse families...' van een beukenblad. Het Gelders Archief noemt het een open boomblad bij de beschrijving van het zegel van Rudolph van Ewick en vervolgens een bladmotief bij het zegel van Gherit Baers van Ewick. Deze laatste lijkt mij, als veilig en neutraal, vooralsnog de beste keuze.

¹²² Grafzerk van Michiel Beijs en zijn vrouw Margareta van den Broeck in de Sint Lambertuskerk te Nederweert. Frederik van Raet benoemde de vogels als 'vier weisse Lerchen' (vier witte Leeuweriken) in zijn genealogische aantekeningen.

¹²³ LAV NRW W, U 186 / Familie Raet von Bögelscamp, Akten, Nr. 49, 115 en 122.

Afb. 15. Grafplaat Michiel Beijs-Margaretha van den Broeck (foto: auteur).

stamboom betreffende de voorouders van Carolus Godefridus, inclusief deugdelijke beschrijvingen van de wapens van de families Van Ewick en Beijs. Uiteindelijk heeft Frederik van Raet zijn keuze laten vallen op een gemankeerde variant die hij van zijn zwager Frederik van Stockum gekregen heeft. Deze laat zijn grootvader Carolus Godefridus geboren worden in 1659 als zoon van Joost van Stockum en Francisca van Ewick. Daarmee zou deze Carolus Godefridus een respectabele leeftijd van 102 jaar bereikt hebben. Voor het wapen Van Ewick heeft hij niet gekozen voor de correcte variant die hij ook aangereikt heeft gekregen, maar voor een variant die voorkomt in een werk van Von Steinen.¹²⁴ Ook in een afschrift aangaande de toelating van Joannes Michaelis van Stockum tot de adellijke abdij van Sint Geertruid te Leuven worden zijn ouders Joannes Godefridus en Catharina Beijs niet vermeld. Daarnaast lijken de Van Hasselholts genant Stockum zich een genealogie te hebben toegedicht die teruggaat tot 1042, waarbij een lid van de familie, Egbert von Stockheim, landscommandeur van de Duitse Orde zou zijn geweest, te weten de balijs van Alden Biesen. Deze familiegeschiedenis komt ook terug in het Genealogisches Taschenbuch van 1853. Hierin wordt een fraaie ver-

klaring gegeven voor het gebruikte helmteken, een moor. Dit zou verwijzen naar getoonde dapperheid van ridders van deze familie gedurende de Kruistochten.¹²⁵

Naar de reden waarom de ouders van Carolus Godefridus van Stockum zijn 'vergeten' kunnen we slechts gissen. Misschien had het te maken met de afkomst van de familie Beijs. Nergens is gebleken dat dit een adellijke familie betreft en dat kon natuurlijk een belemmering vormen in gevallen waarbij adellijke afkomst in zekere mate vereist was.

Herkomst van de familie Van Hasselholt genant Stockum

Van een aantal leden van de hier beschreven tak Van Hasselholt zijn familiewapens bewaard gebleven: het wapen op de hierboven behandelde kwartierstaat en de zegels aan de eerder vermelde boedelscheidingsoorkonde uit 1616 van de voorkinderen van Adam I, Anna van Stockum, gehuwd met Lambert van Tellicht en Joost van Stockum als zoon van de overleden Adam II van Stockum, en de nakinderen Frans, Hartger en Adam III van Stockum. Het familiewapen is duidelijk herkenbaar op de zegels van Anna, Joost en Hartger: een verlaagde keper, in het schildhoofd vergezeld van zes blokjes (3:3) en in de schildvoet vier blokjes (1:2:1).

Op een sokkel van een heiligenbeeld te Gescher uit 1737 komen de familiewapens voor van Von Stockheim en Von Werner. Het wapen van Von Stockheim komt exact overeen met het boven beschreven wapen.¹²⁶

Vervolgens bestaat er nog een achthoekig rouwbord met hetzelfde wapen met het opschrift: 'VAN DEN HASSELHOLT GENAMT STOCKHEIM OBIT DEN 11 NOVEMBER ANNO 1589'. Het rouwbord werd op een veiling van Veilinghuis Bubb Kuyper te Haarlem in 2016 verkocht aan een particulier en kan waarschijnlijk worden toegeschreven aan Johan van Stockum, de halfbroer van Adam van Stockum. Het wapen op het rouwbord is identiek aan dat op de kwartierstaat, met een fraaie weergave van het helmteken. Het rouwbord bevond zich in 1884 nog in het bezit van een verzamelaar op kasteel Heeswijk.¹²⁷ Aan-

Afb. 16. Rouwbord Van den Hasselholt genamt Stockheim, ter nagedachtenis aan overledene anno 1589 (privébezit familie F. te Overveen; foto: veilinghuis Bubb-Kuyper). Een lage keper in het schildhoofd vergezeld van zes blokjes (3:3) en in de schildvoet vier blokjes (1:2:1).

¹²⁴ Johann Diederich von Steinen, *Westphälische Geschichte* 3 (Lemgo 1757), het wapen bevindt zich op Tafel no. XLIX onder nr. 18. Het daar getoonde wapen 'Ewick' heeft geen verband met de Nederlandse familie Van Ewick.

¹²⁵ Justus Perthes, *Genealogisches Taschenbuch der Freiherrlichen Häu-*

ser (Gotha 1853) 513.

¹²⁶ Het beeld bevindt zich te Gescher aan de Hofstraße, maar moet zich voorheen bevonden hebben voor de gracht bij de ingang van de Rauschenburg.

vankelijk werd verondersteld dat het wapenbord zich vroeger bevonden zou hebben op Huis Hasselholt (ook wel kasteel 't Geudje) bij Ohé en Laak. Het goed was inderdaad in bezit van de familie Van Hasselholt, echter slechts tot 1467.

Deze uiteenzetting is begonnen met het echtpaar Johan van Stockem en Catharina van Kesternich. Deze Johan zou een zoon zijn van Herbert van Hasselholt genant Stockem. Herbert zou weer een zoon zijn van Johan van Hasselholt die met de oudste dochter van de heer van Stockem getrouwd zou zijn. Vanaf dan zouden de Van Hasselholts zich ook bediend hebben van de toenaam Van Stockem. Met dit 'Stockem' zou het versterkte huis Stockem te Breinig in de vrije rijksheerlijkheid Kornelimünster bedoeld zijn, gelegen bij Aken, aldaar ook bekend als het Münsterländchen.¹²⁸

Dat de familie van Hasselholt genant Stockum inderdaad afkomstig is van het huis Stockem te Breinig is met enig bronmateriaal wel aannemelijk te maken.

Aan een oorkonde uit 1464 bevindt zich het zegel van Johan van deme Hasselholtze genant van Stockheim. Het zegel vertoont hetzelfde wapen als dat van de hier behandelde familie namelijk een schild met keper, in het schildhoofd vergezeld van zes blokjes (3:3) en in de schildvoet vier blokjes (1:2:1).¹²⁹ In een oorkonde uit 1470 worden de broers Goedert en Johan van deme Hasselholtze genant van Stockem vermeld.¹³⁰ Al in 1442 komt een 'Goderkino van der Hassellenhoultz genant de Stockem' voor als leenman van Kornelimünster.¹³¹ De Van Hasselholts treden hier in alle gevallen op als leenmannen van de abt van Kornelimünster.

Van het huis Stockem te Breinig is niet veel meer van over. De bij het huis horende toren is in de jaren 1937-1939 wegens bouwvalligheid afgebroken, gelukkig is een wapenstein uit 1682 nog bewaard gebleven. Het origineel is nogal beschadigd, maar een gemaakte reconstructie laat een wapen zien dat identiek is aan dat Van Hasselholt genant Stockum.¹³²

De Van Hasselholts komen dáár in de regio ook voor zonder de toevoeging Van Stockem. Aan twee oorkonden uit de regio Aken uit 1423 hangt het zegel van Tilman van Hasselholtz. Ook dit zegel is weer identiek aan de hiervoor beschreven zegels. In beide oorkonden wordt ook een Johan van Stockheim als getuige genoemd, echter omdat hij geen eigen zegel heeft, zegelt een ander namens hem.¹³³ Op 2 december 1401 geeft Johan int Hasselholtz toestemming aan Reynart van Moircke, schepen te Aken, om de honderd Rijnse guldens die Reynart hem schuldig was vanwege de hof int Hasselhoulz te betalen aan Goysswin van Kurtenbach. Het wapen op het aan de oorkonde hangende zegel van Johan is identiek aan bovenstaande.¹³⁴ Een vroege vermelding van dit wapen komt van Willelmus de Hasselhouse, die als schepen van de stad Aken zegelt in 1315.¹³⁵ Een ridder Gerhard van Hasselholtz zou al in 1270 genoemd zijn.¹³⁶

Een oorkonde uit 1431 laat zien waar het goed Hasselholz moet worden gezocht. De oorkonde gaat over de verkoop van zeven morgen land dat gelegen is voor de Sint Jacobspoort van de stad Aken bij de hof 'tzen Hasselholtz'.¹³⁷ En inderdaad bevindt zich circa drie kilometer zuidwestelijk van de stad een locatie genaamd 'Am Hasselholz'.

De Van Hasselholts kwamen ook voor buiten de regio Aken. In 1381 werd Willem van Haselhout door de heer van Valkenburg beleend met achttien bunder land te Doenrade.¹³⁸ Hij had een zoon Herman van den Hazelhoute die voor 1448 overleden moet zijn. Een Hendrik van Hasselholtz was scholtis te Vaesrade en belastinginner voor het kapittel van Sint Servaas te Maastricht, bezitter van Vaesrade. Hij bezegelde in 1496 een oorkonde met het inmiddels bekende zegel van de Van Hasselholts.¹³⁹

In 1419 werd Reynolt van den Hasselholt 'inder echt o' (Ohé bij Echt) beleend met 24 bunder land en 'die hofrych-

Afb. 17. Zegel Johan int Hasselholtz, 1401 (bron: LAV NRW R, AA 0608, Paffendorf Urkunden, nr. 106). Een hoge keper in het schildhoofd vergezeld van zes blokjes (3:3) en in de schildvoet vier blokjes (1:2:1).

Afb. 18. Zegel Tilman van Hasselholtz, 1423 (bron: LAV NRW R, AA 0364, Kornelimünster Urkunden, nr. 92). Een hoge keper in het schildhoofd vergezeld van zes blokjes (3:3) en in de schildvoet vier blokjes (1:2:1).

127 <https://www.huisseling.nl/geschiedenis/huize-ringelenburg/> (geraadpleegd 22-01-2023); *Tijdschrift voor Noordbrabantsche geschiedenis, taal- en letterkunde* 1 (1884, juli) 204.

128 Peter Vander, 'Burghaus Stockum. Die Geschichte eines kleinen niederrheinischen Edelsitzes', *Niederrheinisches Jahrbuch* 7 (1964) 39. De auteur baseert zich op gegevens die hij van de historicus J. Belonje gekregen heeft.

129 LAV NRW R, AA 0364 / Kornelimünster, Urkunden, Nr. II 28.

130 LAV NRW R, AA 0608 / Paffendorf, Urkunden, Nr. 373.

131 LAV NRW R, AA 0364 / Kornelimünster, Urkunden, Nr. 104.

132 Josef Naumann, '700 Jahre Gut Stockem und Breinig', *Breiner Heimatblatt* 8 (2009); Theodor Wildeman, *Rheinische Wasserburgen und Wasserumwehrte Schlossbauten* (1954).

133 LAV NRW R, AA 0364 / Kornelimünster, Urkunden, Nr. 90, 92.

134 LAV NRW R, AA 0608 / Paffendorf, Urkunden, Nr. 106.

135 J. Th. De Raadt, *Sceaux armoriés des Pays-Bas et des pays avoisinants*

(Belgique, royaume des Pays-Bas, Luxembourg, Allemagne, France): *recueil historique et héraldique* 2 H-M (Brussel 1899) 39.

136 Ed. Rosenkrantz, 'Bijdrage tot de geschiedenis der Graven van Kessel', *De Maasgouw* 21 (1899) 16.

137 LAV NRW R, AA 0608 / Paffendorf, Urkunden, Nr. 182.

138 De bunder is een oppervlaktemaat die lokaal kan verschillen. De databank oude Nederlandse maten en gewichten van het Meertens Instituut stelt bijvoorbeeld dat een Heerlense bunder 0,82 ha bedroeg en een Roermondse bunder 0,955 ha.

139 J. Habets, 'Het adellijk geslacht van Haselholtz', *De Maasgouw* 5 (1883) 854; J. Habets, 'De voormalige heerlijkheid Nuth', *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg* 17 (1880) 152, met transcriptie van de oorkonde uit 1496 en omschrijving van het zegel van Hendrik van Hasselholtz: een schild met een chevron of keper en bestrooid met biljetten.

ting'. Na overlijden van Reynolt ging dit Gelderse leen in 1466 over naar zijn zoon Wilhem van den Hasselholt. Wilhem wilde er kennelijk vanaf want al in 1467 werd het leen overgedragen aan Thomas van Aldenhoven. In 1468 wordt Lambrecht Raets met het goed beleend. In het leenprotocol van 1474 volgt een uitgebreidere beschrijving van het goed 'van den Hasselholtz geheyten ind inden kerspel van Echt gelegen is op gher oe'. Het leen, samen met 'den hoiffreysinge', is door afkalving, veroorzaakt door de Maas, nog maar 19,5 bunder groot, terwijl het goed vroeger 24 bunder groot was exclusief de 'hoiffreysinge'.¹⁴⁰ Het leen staat, zoals eerder gememoreerd, nu bekend als Huis Hasselholt (ook wel kasteel 't Geudje) bij Ohé en Laak.

Afsluitend is de conclusie dat de familie Van Hasselholt haar oorsprong heeft in de regio Aken. Rond 1440 heeft een tak van de familie de burcht Stockem in Breinig verworven en heeft toen de toenaam 'genant van Stockem' verkregen. Deze familie heeft zich vervolgens vertakt naar Gulik en Gelre. Andere takken van de familie Van Hasselholt hebben zich al in een vroeger stadium verspreid naar diverse locaties binnen de huidige provincie Limburg. Zij dragen de toevoeging 'Van Stockem' niet.

Bijlage. Parenteel van Johan van Stockum

I. JOHAN VAN STOCKUM, geb. ca. 1500, overl. voor 10 febr. 1568, tr. 1e N.N. VAN HATZFELDT, tr. 2e CATHARINA VAN KESTERNICH, geb. ca. 1500, overl. 1572, dr. van Johan van Kesternich en Catharina van Hatzfeld.

In 1568 scheiden de broers, zus en moeder van Johan van Stockum zijn boedel.

Uit het eerste huwelijk:

1. JOHAN VAN STOCKUM, volgt IIa.

Uit het tweede huwelijk:

2. ADAM VAN STOCKUM, volgt IIb.
3. MARIA VAN STOCKUM, geb. ca. 1540, overl. in of na 1602, tr. ADAM HOEVELER, overl. in of na 1602.

IIa. JOHAN VAN STOCKUM, geb. ca. 1530, militair (hopman, overste-luitenant van het regiment van Van Hohensaxen en gouverneur van Venlo in 1579-1581), overl. 11 nov. 1589 (datum op rouwbord, privébezit te Overveen), tr. ELISABETH VAN HOLTHUIJSEN, geb. ca. 1540, overl. 9 nov. 1617, begr. Thorn (datum op verdwenen rouwkas in de voormalige Stijfskerk, tegenwoordig St. Michaelskerk), dr. van N.N. van Holthuijsen en N.N. van Kessel.

Jan van Nassau omschrijft Johan van Stockum in 1579 als 'schon ein alter Kriegsman'.

Uit dit huwelijk:

1. REINIER VON HASSELHOLTZ genant STOCKHEIM, volgt IIIa.
2. EVERARDUS VAN HASSELHOLTZ genant STOCKHEIJM, geb. ca. 1565, kanunnik te Xanten (1625-1642), overl. na 1642.
3. WILHELM VAN HASSELHOLTZ genoemd STOCKHEIJM, geb. ca. 1565, priester en kanunnik van de stijfskerk te

Thorn (1611-1625), overl. Thorn 26 nov. 1625.

4. CATHARINA VAN STOCKUM, tr. GEORG VAN KESSENICH.

IIIa. REINIER VON HASSELHOLTZ genant STOCKHEIM, geb. ca. 1560, overl. 9 juni 1628, begr. Neersen, tr. 1e ca. 1600 SIBILLA VON HORREM genant SCHRAMM, tr. 2e (huw.voorw.) 6 okt. 1618 MARGARETE VON SCHARPFFENSTEIN genant KRATZ, dr. van Friedrich von Scharpffenstein gen. Kratz en Elisabeth von Boineburg gen. Honstein; wed. van Dietrich von Metternich, wed. van Bertram von Lützerode.

Uit het eerste huwelijk:

1. JOHAN WILHELM VON DEM HASSELHOLTZ genant STOCKHEIM, volgt IVa.

IVa. JOHAN WILHELM VON DEM HASSELHOLTZ genant STOCKHEIM, geb. 18 nov. 1609,¹⁴¹ overl. ca. 1660, tr. voor 1635 ANNA VAN BROECKHUIJSEN, geb. ca. 1600, overl. na 1661, dr. van Joost van Broeckhuijsen en Otta van Dript.

Uit dit huwelijk:

1. CONSTANTIN DIEDERICH VON DEM HASSELHOLTZ genant STOCKHEIM, geb. ca. 1630, overl. ca. 1668.
2. MARIA SIBILLA VON DEM HASSELHOLTZ genant STOCKHEIM, volgt Va.
3. ANNA CATHARINA VON DEM HASSELHOLTZ genant STOCKHEIM, geb. ca. 1635, overl. na 1694.

Va. MARIA SIBILLA VON DEM HASSELHOLTZ genant STOCKHEIM, geb. ca. 1635, overl. Anrath 12 mei 1708, tr. 1655 GEORGUS BALTHASAR VON MERNICH ZU SCHAUENSTEIN, militair.

Uit dit huwelijk:

1. WILHELMUS FRANCISCUS VON MERNICH, ged. Anrath (St. Johannes) 4 nov. 1669 (get. wolgeboh. her Frans Henrich von Bachum zum Ham, wolgebohrene herr Arnoldt Fal. von Beijlandt zum Schwarten., wollgebohren fraw Adriaen von Böninghausen geböhren von Guir ... zu Walbeck).
2. ANNA SOPHIA CATARINA VON MERNICH, ged. Anrath (St. Johannes) 23 april 1671 (get. geen vermeld), tr. Anrath (St. Johannes) 28 febr. 1702 JOHAN WILHELM VON UND ZU KESSEL.
3. PHILIPPUS BERNARDUS MERNIE, ged. Venlo 19 febr. 1673 (get. Franciscus Gasparus baronem de Hardon namens Christophorus Bernardus van Gidly, Isabella principissa de Marnines).
4. CONSTANTINUS ADOLPHUS JOANNES DE MERNICK, ged. Venlo 25 juni 1675 (get. Joannes Adamus van Hasselholt genant Stoeheijm dominus in Bleric, domina Ermgardis Anna van Stepraj).

IIb. ADAM I VAN STOCKUM, geb. Kruchten ca. 1535, militair (hopman, overste luitenant) (1571-1579), waldgraaf Nederrijkswald, overl. tussen 1598 en 1602, tr. 1e ca. 1560 N.N. RÖMER, overl. voor 1576, tr. 2e Nijmegen 1579/80 (get. Johan van Welderen, burgemeester van Nijmegen en Wilhem van Dui- ren, notaris) ELISABETH VAN WARNINCKHOF, geb. ca. 1550, overl. 1643, dr. van Jorrien van Warninckhof en Gertrudis van Aempsen.

¹⁴⁰ GldA, Leenkamer van Gelre en Zutphen (toegangsnr. 0002), inv.nr. 81, scan 9, 42, 43, inv. nr. 83, scan 59, 60.

¹⁴¹ Peter Vander, 'Burghaus Stockum. Die Geschichte eines kleinen nieder-rheinischen Edelsitzes', *Niederrheinisches Jahrbuch* 7 (1964) 40.

Uit het eerste huwelijk:

1. JOHAN VAN STOCKUM, geb. ca. 1560, overl. tussen 7 maart 1596 en 1616.
2. ADAM II VAN STOCKUM, volgt IIIb.
3. ANNA VAN STOCKUM, volgt IIIc.
4. ADOLF VAN STOCKUM, geb. ca. 1565, overl. tussen 7 maart 1596 en 1616.

Uit het tweede huwelijk:

5. FRANS VAN STOCKUM, geb. ca. 1580, ritmeester, overl. na 1664, tr. (ondertr. Amersfoort 16 dec.) Kranenburg 1612 SOPHIA VAN RIJSWIJCK.

Uit dit huwelijk nageslacht.

6. HARTGER VAN STOCKUM, geb. ca. 1582, militair (majoor, munitiemeester, luitenant), overl. Deventer 12 mei 1638, tr. 1e (ondertr. Deventer 28 nov.) ald. 10 dec. 1605 SOPHIA OLDENNEEL TOT DE HAER, tr. 2e ca. 1630 HENRICA MECHTELD VAN HOEVEL, wed. van Elbert van Hertevelt.
7. ADAM III VAN STOCKUM, geb. ca. 1584, militair (luitenant), woont te Neerbosch, overl. na 1653, tr. 1612 SIBILLA VAN STEENWIJCK (Coenders).

Uit dit huwelijk nageslacht.

IIIb. ADAM II VAN STOCKUM, geb. Kruchten ca. 1562, militair (luitenant), voogd van Kruchten 1605-1610, overl. 24 sept. 1610, begr. Grote Kerk te Venlo, tr. Venlo (?) ca. 1590 GUDULA RÖMER, geb. ca. 1560, overl. na 1628, dr. van Thomas Römer en Judith tho Put.

Uit dit huwelijk:

1. JOOST VAN STOCKUM, volgt IVb.
2. WERNER VAN STOCKUM, geb. ca. 1593, overl. na 1618.
3. ANNA VAN STOCKUM, volgt IVc.

IVb. JOOST VAN STOCKUM, geb. Venlo ca. 1590, substituutdorst voor Krieckenbeek en Erkelenz 1625-1632 en 1638-1643, overl. Venlo 8 okt. 1652, tr. 1e Brussel (Notre Dame de la Chapelle) 12 mei 1621 PETRONELLA DE RIDDERE, overl. voor 1635, tr. 2e ca. 1635 GISBERTA MAGDALENA VAN EWICK, geb. ca. 1600, overl. tussen 1664 en aug. 1667, dr. van Godert van Ewick en Margriet Berentsen.

Uit het eerste huwelijk:

1. ADAMUS AB HASSELHOLT DICTUS STOCKEM (ADAM IV), ged. Brussel (Notre Dame de la Chapelle) 10 april 1622 (get. Joannes de Riddere namens Gislenus de Riddere, Margareta Nuelant namens Gudela Roomer), heer van Blerick, overl. Blerick 4 okt. 1676.
2. GUDULA STOCHUM, ged. Venlo 8 dec. 1624 (get. Casparus (sic) Romers, Helena van den Put), overl. voor 1676.

Uit het tweede huwelijk:

3. ARNOLDUS STOCKUMS, volgt Vb.
4. JOANNES GODEFRIDUS VAN STOCKUM, volgt Vc.
5. FRANCISCUS ALBERTUS VAN STOCKUM, ged. ca. 1638, overl. na 1669.
6. ALEXANDRINA MARIA VAN STOCKUM, volgt Vd.
7. ANNA MARGARETA VAN STOCKUM, geb. ca. 1640, treedt in in het klooster van het Heilig Graf te Maastricht (1662), overl. na 1670.
8. AGNES ARNOLDA CLARA VAN STOCKHEIM, ged. Venlo 17 dec. 1645 (get. Gaspar Roomers, Catharina Ruijs namens de gravin van Huyn), overl. voor 1670.

Vb. ARNOLDUS STOCKUMS, ged. Venlo 12 okt. 1635 (get. Casparus Roemer, Aleida Maria van Eeuwick namens Margareta ab Eeuwick), overl. ca. 1670, tr. 1667 MARIA VAN BRONCKHORST, geb. ca. 1625, overl. ca. 1689, begr. Bemmeler, dr. van Willem van Bronckhorst tot Hulsen en Elisabeth van den Bongard; wed. van Evert van Hemert.

Uit een relatie met Catharina Pullen:

1. JUDOCUS STOCKUM, ged. Venlo 11 mei 1655 (get. patrinus nullus fuit, Ida Deckers), filius illegitimus.

Vc. JOANNES GODEFRIDUS VAN STOCKUM, geb. ca. 1636, heer van Blerick, overl. na 1686, tr. Nederweert 20 febr. 1661 (get. m. Guilielmus Jacquet, Maria Struijckx) CATHARINA BEIJS, ged. Nederweert 28 aug. 1633 (get. Joncker Hans Gerith van Eijnsebroeck, Magistri Abraham Ketelers, Anna Beijs), overl. na 1693, dr. van Michaelis Beijs, scholtis te Nederweert en Margareta van den Broeck.

Uit dit huwelijk:

1. GISBERTA MARGARETA VAN STOCKUM, ged. Venlo 28 dec. 1662 (get. Franciscus Albertus van Stockum, domicella Gijsberta Magdalena van Ewick).
2. JOANNES MICHAELIS VON STOCKUM, ged. Tegelen 15 mei 1664 (get. Michael Beijs, Anna Margaretha von Stockum).
3. MARIA JAQUELINE A STOCKUM, ged. Tegelen 25 maart 1666 (get. Johan Baptista Beijs, Cornelia Jaqueline van der Sterren).
4. JOANNES ALPHONSUS VAN DEN HASSELHOLT genaempt STOCKHEIJM, ged. Venlo 30 nov. 1667 (get. illust.d. Joannes Alphonsus comes de Isenghien, Margareta van den Enden uxor sculteti).
5. TERESIA VAN STOCHEYM, ged. Heel 8 okt. 1669 (get. Gijsbertus Cauwenberch, Maria Elisabeth N.N.).
6. ALEXANDRINA VAN HAESSELTHOLDT nominatus STOCHEIJM, ged. Thorn 5 april 1671 (get. Giuelmus Baron de Horion et dominus de Colonster, domicella Alexandrina Maria de Hasselholt nominata Stockheijm).
7. JOANNES ADAMUS STOCKHEIM, volgt VIa.
8. CLARA ELISABETH STOCKHEIM, ged. Thorn 26 dec. 1675 (get. Caspar vanden Broeck, Margareta Beijs).
9. CAROLUS GODEFRIDUS DE STOCKHEIM, volgt VIb.

VIa. JOANNES ADAMUS STOCKHEIM, ged. Thorn 17 aug. 1673 (get. Praenobilis Joannes Adamus Hasselholz dictus Stoccheijm, domicella Elisabetha de Enssenbroeck), tr. Aken (St. Foillan) 21 april 1708 (get. Winandus Schaff, Maria Anna Courmann, Maria Tirlmond) MARIA JOHANNA APOLLONIA DE SOUHEY.

Uit dit huwelijk:

1. JOSEPH MARIA GOEDEFRIIDUS VON STOCKHEIM, ged. Aken (St. Foillan) 21 mei 1709 (get. Maria von Baexen, Gottfrieda Catharina Therese von Goltstein).
2. JOANNES CAROLUS FRANCISCUS DE STOCKHEIM, ged. Heerlen 22 nov. 1710 (get. praenobilis dominus Joannes de Root, domicella Anna Christina de Root).
3. ANTONIUS BERNARDUS DE STOCKHEIM, ged. Vilich (St. Peter) 26 maart 1714 (get. praenobilis dominus Johannes de Root, Maria Isabella de Lefdael geb. Saurhas [Souhey?]).
4. LEOPOLD HENRICUS DE STOCKHEIM, geb. Vilich-Müldorf, ged. Vilich (St. Peter) 17 nov. 1715 (get. Josephus Godefridus de Stockheim, N.N. de Stockheim nata de Werney [Werner?]).
5. THERESIA DOROTHEA DE STOCKHEIM, geb. Vilich-Müldorf, ged. Vilich (St. Peter) 17 nov. 1716 (get. Dnus. Johannes Heinrich Vreden, Theresia Dorothea Möltgen).

Vlb. CAROLUS GODEFRIDUS DE STOCKHEIM, ged. Thorn 18 maart 1678 (get. reverendus dominus Tossanus Ramlo canonicus Thorensis, generosa dna. Anna Salome abbatissa de Thorn comitissa de Manderscheijt ...), militair, heer van Rauschenburg, overl. Estern (Gescher) 1761, begr. Gescher, tr. Gescher (St. Pankratijs) 26 febr. 1715 (get. Leutenamb Goscens [Gosäus?], leutenamb Werner) MARIA CATHARINA VON WERNER (de Cornarens), ged. ca. 1680, overl. 19 april 1756, begr. Gescher, dr. van Joannes von Werner en Anna Ursula von Hatzfeld; wed. van Nicolaus Sebastian Toller.

Uit dit huwelijk:

1. FRIDERICUS MAURITIUS VON STOCKHEIM, ged. Gescher (St. Pankratijs) 29 febr. 1716 (get. H. Mauritius Graeff zu Manderscheidt Blanckenheimb, Fridericus Graeff zu Manderscheidt Blanckenheimb, Carolina Gräeffin zu Bentheimb), overl. Werne 18 maart 1792, begr. ald. (St. Christophorus).
2. MARIA EUGENIA BRIGITTA ISABELLA VON STOCKHEIM, ged. Gescher 30 sept. 1717, overl. Gescher 20 nov. 1717.
3. JOANNES CHRISTOPHORUS ANTONIUS VON STOCKHEIM, ged. Gescher (St. Pankratijs) 1 sept. 1718 (get. Johan Christ. Werner, Wilhelm. Julia Ottens), jong gestorven.
4. BALTHASAR FRANCISCUS VON STOCKHEIM (zu Rauschenburg), volgt VII.
5. MARIA MAGDALENA SCHARLOTTA VON STOCKHEIM, ged. Coesfeld (St. Lamberti) 3 maart 1721 (get. Hermanus Fredericus von Werner, Margaretha Elisabeth Tondorff), overl. Coesfeld 17 aug. 1728.
6. CARL FRIDERICH CHRISTIAN JOSEPH VON STOCKHEIM, ged. Coesfeld (St. Lamberti) 10 nov. 1722 (get. Friderich Christian von Cornarens, Clara Isabella von Stockheimb), overl. Gescher 19 nov. 1724.
7. JOEL GODEFRIDUS ADOLPHUS IGNATIUS VON STOCKHEIM, ged. Gescher (St. Pankratijs) 14 dec. 1724 (get. D. Fridericus Adolphus Lange, Francisca Werner).

VII. BALTHASAR FRANCISCUS VON STOCKHEIM (zu Rauschenburg), ged. Coesfeld (St. Lamberti) 16 okt. 1719 (get. Balthasar ab Ham en Jacobina von Stockheim), militair, heer van Rauschenburg, overl. 1798, begr. Coesfeld (St. Jakobi der Ältere) 1 mei 1798, tr. Ahlen (St. Bartholomäus) 4 okt. 1763 ANNA MAGDALENA ELEONORA PHILIPPINA DE GLAEN, ged. Ahlen (St. Bartholomäus) 25 april 1736 (get. Eleonora de Glaen domicella in Bockolt), overl. 5 maart 1801, begr. Frenswegen (Nordhorn), dr. van Franciscus Arnoldus Mauritius von Glaen en Maria Constantia von Nagel.

Uit dit huwelijk:

1. MARIA JOSEPHA ALEXANDRINA PHILIPPINA FRIDERICA VON STOCKHEIM, ged. Gescher (St. Pankratijs) 15 dec. 1765 (get. Von Glaen Maria Josepha Freij frau von Velen gebohren gräfinne von Merveld), overl. Coesfeld 26 jan. 1796, begr. ald. (St. Lamberti), tr. 1e Coesfeld (St. Jakobi der Ältere) 2 dec. 1786 FRANZ ANTON VON BEESTEN, overl. voor 1795, tr. 2e Coesfeld (St. Lamberti) 19 mei 1795 FREDERICUS ROTERING.
2. MARIA SOPHIA FRANCISCA ANTONETTA DE STOCKHEIM, volgt VIIIa.
3. FRIDERICK JOSEPH ANTON MARIA VON STOCKHEIM, ged. Gescher (St. Pankratijs) 13 maart 1768 (get. Friderick Mauritz von Stockheim obrist lieutenant, hochwohlgeborene freij frau von Wenge und frau von Bax), overl. 1 aug. 1842.
4. MARIA ANNA BENEDICTA PHILIPPINA VON STOCKHEIM, ged. Gescher (St. Pankratijs) 28 nov. 1769 (get. Frantz Mauritz von Glaen), overl. voor 1812.

5. MARIA CLARA CLEMENTINA DE STOCKHEIM, ged. Gescher (St. Pankratijs) 4 maart 1771 (get. Clemens August L.B de Wenge, N.N. von Bock), overl. Gescher 25 sept. 1772, begr. ald. (St. Pankratijs).
6. FRANTZ ANTON FERDINAND ERNEST VON STOCKHEIM, ged. Gescher (St. Pankratijs) 29 aug. 1772 (get. Reverend .. Illustrissimus dominus Franc.L. Baro de Furstenberg, gratiosa domina de Oer nata Recke), overl. Magdeburg 10 april 1813.
7. CARL GODFRID FERDINAND VON STOCKHEIM, ged. Gescher (St. Pankratijs) 25 nov. 1773 (get. perillustris dominus de Zatzterow(?) her zu Sengerhorst(?), Baroness de Kukelsheim zu Gronenberg), overl. 11 dec. 1824.
8. JOHANNUS PHILIPPINUS DE STOCKHEIM, ged. Olfen (St. Vitus) 22 april 1776 (get. nobilibus et perillustribus domino Philippus de Besfort, domina vidua de Bodelswing nata de Vogdt), overl. voor 1812.
9. JOANNES FREDERICUS BERNARDUS DE STOCKHEIM, ged. Olfen (St. Vitus) 17 juni 1777 (get. dominus Fridericus de Neuhoff, domina NN vidua de Glaen nata de Berswerth), overl. voor 1812.
10. MARIA HENRIETTA WILHELMINA VON STOCKHEIM, ged. Olfen (St. Vitus) 25 nov. 1778 (get. Freijfraülein Maria Henrietta Wilhelmina von Scheiffert ex Kneenborg, Carl Godfrid von Nahmen), overl. voor 1812.
11. HELENA CLEMENTINA AUGUSTA VON STOCKHEIM, ged. Olfen (St. Vitus) 17 okt. 1782 (get. Clemens August von Wengen), overl. voor 1812.
12. FRIEDRICH BERNHARD EMIL MARIA DE STOCKHEIM, volgt VIIIb.

VIIIa. MARIA SOPHIA FRANCISCA ANTONETTA DE STOCKHEIM, ged. Gescher (St. Pankratijs) 9 jan. 1767 (get. dominus Fridericus von Stockheim obristlieutenant, dominus Clemens von Glaen, Francisca von Scheff domina de Veucht conducta de Benn), overl. 28 okt. 1841, tr. Coesfeld (St. Lamberti) 22 febr. 1800 (get. Antonius de Stockheim ex Rauschenburg, Antonius Jos. Bonnieres ..., P.R.D. Ferdinand de Stockheim professi in Cappenberg) FREDERICUS W.A.M. DE RAET VAN BÖGELSCAMP, geb. Bogelskamp 7 juni 1760, overl. 20 sept. 1830.

Uit dit huwelijk:

1. EUGEN JOSEPH BERNHARD MARIA DE RAET VAN BÖGELSCAMP, geb. 21 aug. 1806, overl. 2 juni 1826.
2. FRIEDRICH PHILIPP WILHELM KARL MARIA DE RAET VAN BÖGELSCAMP, geb. 24 jan. 1809.

VIIIb. FRIEDRICH BERNHARD EMIL MARIA DE STOCKHEIM, geb. Rauschenburg (Amt Olfen) 6 mei 1783 (volgens trouwakte van 1822), overl. München 26 juli 1859, tr. 1e 22 maart 1816 EUPHROSYNA ELEONORA MUCK, overl. 6 mei 1820, tr. 2e Bamberg (St. Martin) 11 juli 1822 (get. Perill.dominus Maximilianus comes de Lamberg, dominus Josephus de Serin) CAROLINA FRANZISCA VON KÜNSBERG AUF OBERLANGENSTADT NAGEL, geb. Bamberg 5 okt. 1795, ged. ald. (St. Martin).

Uit het eerste huwelijk:

1. GUSTAV ADOLF VON HASSELHOLDT genant STOCKHEIM, geb. 10 maart 1817, overl. München 26 nov. 1867, begr. ald. (Feldkirchen), tr. ANTOINETTE BAUR, geb. 6 dec. 1824, overl. München febr. 1891.
2. MATHILDE AUGUSTE VON HASSELHOLDT genant STOCKHEIM, geb. 2 april 1820, overl. München 1 febr. 1874, tr. 31 maart 1842 JOHANN NEPOMUC KREITTMAYR, geb. ca. 1810.

Uit het tweede huwelijk:

3. CHARLOTTE LUISE VON HASSELHOLDT genant STOCKHEIM, geb. München 9 juli 1830, overl. Rosenheim 22 april 1896, tr. MAXIMILIAN VON REIGERSBERG, geb. 18 aug. 1817, overl. Rosenheim 8 okt. 1895.

Vd. ALEXANDRINA MARIA VAN HASSELHOLT genant STOCKUM, geb. ca. 1639, overl. Blerick 1678, tr. Venlo 3 maart 1662 (get. fratre Wilhelmus van den Berch, Petro Quirini et multis) JOANNES BERTRAMUS VAN LAER, ged. Baarlo 6 maart 1632 (get. Paulus vangen Haeff), heer van Blerick, begr. Blerick 15 mei 1702, zn. van Henricus van Laer en Cristina van Bilandt.

Uit dit huwelijk:

1. OTTO HENRICUS VAN LAER, ged. Weert 3 mei 1663 (get. Otto de Bielant en Gisberta Magdalena de Stockem), overl. sept. 1731, tr. Düsseldorf 26 april 1700 MARIA CATHARINA BECKERS, overl. na 1758, dr. van Augustinus Becker.
2. JOANNES ADRIANUS VAN LAER, ged. Venlo 28 sept. 1664 (get. dominus Joannes Adamus a Stockem namens generosus dominus Joannes tho Boecholt, Joanna de Ridder).
3. THEODORUS EDMUNDUS VAN LAER, ged. Blerick 22 nov. 1665 (get. Leonardus Bytzen namens praenobilis domini Theodori van Pollart ab Exten, praenobilis domina Joanna ab Ingenhoven).
4. JOANNES FRANCISCUS VAN LAER, ged. Blerick 25 juli 1667 (get. Leonardus Bitzen namens domini Francisci a Stockheijm, Aleidis Bitzen namens dominae Maria van Bronckhorst).
5. FREDERICUS ERNESTUS A LAER, ged. Blerick 15 okt. 1668 (get. dominus Franciscus Reijners namens Frederici Ernesti Eijck, Ursula Bitzen namens Christina Bilant).
6. MARIA SOPHIA DE LAER, ged. Venlo 13 nov. 1669 (get. Joannes Nissen namens Joannes de Rohoije capitaneus equem, Marian Franssen namens Catharina Maria Ruelli).
7. CATHARINA MAGDALENA VAN LAER, ged. Venlo 14 april 1671 (get. Dirick Stams namens Godardus van Hasselholt genaempt Stockem, Mechtildis in gen Huijs namens Catharina Bilant weduwe van Laer), overl. na 1693.
8. WILHELMUS FERDINANDUS VAN LAER, ged. Venlo 15 aug. 1672 (get. Theodorus Lenaerts namens Johannes van Hollonien, Lucia Henricx namens Christina Bilant).

9. CHRISTINA LAER, ged. Venlo 10 febr. 1674 (get. Jacobus Beugels namens Henricus Baro van Wassenae ord. Teutonici, Gertrudis Beugels).
10. ANNA MARGARETA DE LAER, ged. Venlo 26 april 1675 (get. Arnoldus Rolmannus de Bijlandt namens Arnoldem Segerum Schinck de Nideken, Maria Sibilla de Meernich gheboorne van Stockhum uxor dominus colonelle Meer-nich), begr. Blerick 28 jan. 1698.
11. JOANNA CATHARINA VAN LAER, ged. Blerick 23 dec. 1676 (get. Joannes Soenen namens Godefridus van den Hassel-holt genant Stocheijm dominus in Bleryck, Joanna Chatharina van Schenck geborene Wect in Sevenum).

IVc. ANNA VAN STOCKUM, geb. ca. 1595, tr. Venlo 7 febr. 1623 (get. Judocus ab Hasselhout alias Stockum, Antonius Huijsmans) ALBERTUS ALEXANDER VAN HUCHTENBROECK, geb. ca. 1590, overl. Wachtendonk? 21 maart 1636.

Uit dit huwelijk:

1. ALBERTUS AB HUICHTENBROECK, ged. Venlo 14 jan. 1624 (get. Albertus ab Huchtenbroeck, Judith Roemers alias Stockum), overl. voor 1628.
2. JUDIT genandt HUCHTENBROECK, ged. Venlo 1 jan. 1625 (get. dominus praetor Casparus Romers, Petronella Ridders).
3. CLARA ISABELLA HUIJCHTENBROECK, ged. Venlo 19 maart 1627 (get. Franciscus Pollaert, Helena de Putt).
4. ALBERTUS AB HEUCHTENBROECK, ged. Venlo 14 dec. 1628 (get. dominus praetor Romer senior namens domini Everardi van Stockheijm canonici Xantensis, joffrou Guldula van Stockheijm alias Romer namens Engelbertae van Heuchtenbroeck), overl. Wachtendonk 1637.

IIIc. ANNA VAN STOCKUM, geb. ca. 1563, overl. na 1616, tr. ca. 1583 LAMBERT VAN TELLICHT, geb. ca. 1550, overl. Echteld juni 1624, zn. van Thonis van Tellicht en Anna van Tuijl.

Uit dit huwelijk:

1. ANTHONIS VAN TELLICHT, geb. ca. 1584, overl. Echteld 1653.
2. JURRIEN VAN TELLICHT, geb. 19 okt. 1585.